

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA MEDZINÁRODNÝCH VZŤAHOV

Evidenčné číslo: 105003/B/2022/36124048424523524

Voľný pohyb dát
ako piata sloboda spoločného trhu Európskej únie

Bakalárska práca

2022

Matúš Kordík

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA MEDZINÁRODNÝCH VZŤAHOV

Voľný pohyb dát
ako piata sloboda spoločného trhu Európskej únie
Bakalárska práca

Študijný program: Medzinárodné ekonomické vzťahy
Študijný odbor: Ekonómia a manažment
Školiace pracovisko: Katedra medzinárodných politických vzťahov
Vedúci záverečnej práce: Ing. Tomáš Kajánek

Bratislava 2022

Matúš Kordík

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že bakalársku prácu som vypracoval samostatne a že som uviedol všetku použitú literatúru.

Dátum: 28. 4. 2022

.....

Podpis študenta

Pod'akovanie

Chcem sa touto cestou pod'akovať vedúcemu bakalárskej práce Ing. Tomášovi Kajánkovi za jeho odbornú pomoc, cenné pripomienky, ochotu a trpezlivosť, ktoré mi pomohli pri písaní bakalárskej práce. Zároveň sa chcem pod'akovať celej svojej rodine, ktorá mi bola počas písania bakalárskej práce veľkou oporou.

Abstrakt

Kordík, Matúš: *Voľný pohyb dát ako piata sloboda spoločného trhu Európskej únie*. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Fakulta medzinárodných vzťahov; Medzinárodné ekonomické vzťahy a hospodárska diplomacia. – Vedúci záverečnej práce: Ing. Tomáš Kajánek, Bratislava: FMV, 2022, 46 s.

Cieľom práce je zhodnotiť prijaté opatrenia Európskou Úniou pri uplatňovaní piatej slobody jednotného trhu so zreteľom na ekonomické dopady a bezpečnostnú politiku zainteresovaných strán členských štátov EÚ, v období od jej vzniku po súčasnosť. Práca identifikuje podmienky prenosu dát cezhranične v digitálnom prostredí medzi členskými krajinami EÚ. Bakalárska práca je rozdelená do 3 kapitol. V prvej kapitole sa venujeme charakteristike jednotného trhu EÚ a jej aktuálnym štyrom slobodám. Ďalej v tejto kapitole identifikujeme stratégiu piatej slobody jednotného trhu EÚ – Voľný pohyb dát. Zároveň stručne charakterizujeme náležitosti digitálneho trhu pre lepšie pochopenie tejto oblasti. V záverečnej kapitole charakterizujeme obmedzenia, ktoré môžu vzniknúť na úrovni štátov a ich dopady na národnú ekonomiku. Ďalej sa venujeme prijatým opatreniam zo strany EÚ a aké zmeny tieto opatrenia priniesli so zreteľom na zmenu prístupu zainteresovaných strán.

Kľúčové slová: Dáta, EÚ, Jednotný trh

Abstract

Kordík, Matúš: *Free movement of data as the fifth freedom of the common market of the European Union*. - University of Economics in Bratislava. Faculty of International Relations; Department of International Economic Relations and Economic Diplomacy. - Thesis supervisor: Ing. Tomáš Kajánek, Bratislava: FMV, 2022, 46 s.

The aim of the work is to evaluate the measures taken by the European Union in the application of the fifth freedom of the single market with regard to the economic impacts and security policy of the stakeholders of the EU Member States, in the period from its inception to the present. The work identifies the conditions of cross-border data transfer in the digital environment between EU member states. The bachelor thesis is divided into 3 chapters. In the first chapter, we look at the characteristics of the EU's single market and its current four freedoms. Further in this chapter, we identify the strategy for the fifth freedom of the EU single market - Free movement of data. At the same time, we briefly characterize the essentials of the digital market for a better understanding of this area. In the final chapter, we characterize the constraints that may arise at the state level and their impact on national economies. We also look at the measures taken by the EU and what changes these measures have brought with regard to the changing approach of stakeholders.

Key words: Data, EU, Single market,

Obsah

ÚVOD	9
1 SÚČASNÝ STAV RIEŠENEJ PROBLEMATIKY DOMA A V ZAHRANIČÍ	11
1.1 JEDNOTNÝ TRH EURÓPSKEJ ÚNIE	11
1.2 SÚČASNÉ SLOBODY JEDNOTNÉHO TRHU	13
1.2.1 <i>Voľný pohyb osôb</i>	13
1.2.2 <i>Voľný pohyb tovaru</i>	14
1.2.3 <i>Voľný pohyb služieb</i>	15
1.2.4 <i>Voľný pohyb kapitálu</i>	17
1.3 PIATA SLOBODA JEDNOTNÉHO TRHU	18
1.4 DIGITÁLNY TRH	19
2 CIEĽ PRÁCE A METODIKA PRÁCE	23
3 VÝSLEDKY PRÁCE	25
3.1 JEDNOTNÝ DIGITÁLNY TRH EÚ.....	25
3.2 LOKALIZÁCIA DÁT A ĎALŠIE PREKÁŽKY TOKU DÁT.....	26
3.3 DÔSLEDKY OBMEDZENÍ CEZHRANIČNÉHO PRENOSU DÁT.....	36
3.4 PRIJATIE VŠEOBECNÉHO NARIADENIA O OCHRANE DÁT	38
3.5 PRIJATIE NARIADENIA EÚ O VOĽNOM POHYBE NEOSOBNÝCH DÁT.....	40
ZÁVER	42
4 ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	43

Zoznam tabuliek a grafov

Graf č. 1: Podiel infraštruktúry cloud computingu na globálnom trhu

Graf č. 2: Sektorové pokrytie obmedzení cezhraničných tokov dát (1960 – 2017)

Graf č. 3: „Uprednostňujem, aby sa dáta generované/používané mojou firmou spracúvali/uchovávali v krajinách, v ktorých ich momentálne uchovávam, a nie v inej členskej krajine EÚ“

Graf č. 4: „Preferujem uchovávať dáta v štáte kde sídli moja firma“

Graf č. 5: Faktory, ktoré obmedzujú podniky vo využívaní služieb cloud computingu, podľa veľkostnej triedy, EÚ28

Graf č. 6: „Mám väčšiu dôveru v bezpečnosť mojich dát, ak sa uchovávajú/spracúvajú v krajinách, kde sa to momentálne deje“

Graf č. 7: Používanie cloud computingu podnikmi

Zoznam použitých skratiek

DPH	–	Daň z pridanej hodnoty
EHS	–	Európske hospodárske spoločenstvo
EK	–	Európska komisia
EP	–	Európsky parlament
EÚ	–	Európska únia
GDPR	–	Všeobecné nariadenie o ochrane dát
HDP	–	Hrubý domáci produkt
IKT	–	Informačné a komunikačné technológie
IOOS	–	Index obmedzenosti obchodu so službami
MSP	–	Malé a stredné podniky

Úvod

V modernej globálnej ekonomike sú dáta tým najcennejším zdrojom. Podniky používajú dáta na vytváranie hodnoty pre zákazníkov a zvyšovanie zisku pre svojich akcionárov. Hoci tieto podniky môžu maximalizovať využitie dát len vtedy, keď môžu voľne prechádzať cez hranice. Objem dát, s ktorými spoločnosti pracujú, sa s technologickým vývojom neustále zväčšuje. A tým sa aj zvyšujú nároky spoločností na ich efektívne a bezpečné uchovávanie. Pre dosiahnutie maximálnej efektívnosti, je potrebné zabezpečiť podnikateľské prostredie, v ktorom bude existovať dostatočná konkurencieschopnosť medzi spoločnosťami, aj medzi členskými štátmi EÚ. V rámci jednotného trhu EÚ, vytvoreného na základe Rímskej zmluvy, by malo byť podnikom umožnené uchovávať svoje dáta v akejkoľvek krajine EÚ, za rovnakých legislatívnych a technických podmienok, ako vo svojej domovskej krajine. Napriek tomu stále existujú prekážky, ktoré podnikom komplikujú prenos dát medzi ostatnými členskými štátmi. V tejto práci analyzujeme rôzne aspekty a prekážky, s ktorými sa spoločnosti a verejné inštitúcie musia pri prenose dát do iných členských krajín EÚ vysporiadať a ich následky na hospodársku a bezpečnostnú politiku.

V prvej kapitole záverečnej práce sa venujeme histórii prijatia štyroch slobôd jednotného trhu EÚ, ich historickým predpokladom a dopadom na ekonomiky členských štátov EÚ. Ďalej charakterizujeme jednotlivé slobody, historické predpoklady ich prijatia, vymedzujeme pojmy spojené s digitálnym trhom a popíšeme voľný tok dát, ako piatu slobodu jednotného trhu EÚ. Prvá a druhá podkapitola je venovaná charakteristike jednotného európskeho trhu, rovnako ako jeho historickým uvedením predpokladov jeho prijatia a dopad na európske ekonomiky. V tretej podkapitole sa venujeme voľnému pohybu dát ako piatej slobode jednotného trhu. V štvrtej podkapitole sú ďalej uvádzané pojmy spojené s digitálnym trhom a dopad existencie digitálneho trhu na celkové hospodárstvo. Štvrtá podkapitola obsahuje charakteristiku reštrikcii na úrovni národných legislatívnych opatrení k cezhraničnému toku dát.

V druhej kapitole si určíme hlavný cieľ a čiastočné ciele záverečnej práce. Určíme metodiku práce a zvolíme vhodné metódy skúmania, ktoré následne použijeme pri písaní.

V tretej kapitole sú uvedené plány EÚ pri uplatňovaní piatej slobody, kde identifikujeme lokalizačné reštrikcie na úrovni členských štátov a vysvetľujeme ich význam. Ďalej sme sa zaoberali neformálnymi reštrikciami, ktoré nespádajú pod legislatívne opatrenia členských štátov – ako sú prekážky na strane poskytovateľov cloudových služieb, resp. prekážky spôsobené užívateľskými preferenciami. V podkapitolách sú uvedené

ekonomické dôsledky jednotlivých obmedzení a reštrikcií v cezhraničnom prenose dát, spolu s opatreniami prijatými zo strany EÚ na ich zmiernenie.

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

1.1 Jednotný trh Európskej únie

Jednotný trh EÚ je priestor bez vnútorných prekážok založený na „štyroch slobodách“: voľnom pohybe tovaru, osôb, služieb a kapitálu. Jednotný trh, ktorý je založený na článku 26 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, hovorí o voľnom pohybe tovaru, služieb, kapitálu a osôb. Firmy a jednotlivci z jedného členského štátu EÚ by mali mať možnosť pôsobiť na trhu iného členského štátu EÚ za rovnakých zákonov a podmienok, aké platia pre vlastných občanov hostiteľského členského štátu. Členské štáty nesmú vytvárať neospravedlňovateľné obchodné prekážky. V práve EÚ existuje všeobecný pojem nediskriminácie na základe štátnej príslušnosti.¹

Kým spoločný trh je zónou voľného obchodu bez ciel na tovar a vo všeobecnosti neobmedzenej migrácie kapitálu a služieb, už nie je taký pokrokový v odstraňovaní netarifných obchodných prekážok. Európske hospodárske spoločenstvo bolo najviac identifikované s pojmom „negatívnej integrácie“ alebo odstraňovania existujúcich obchodných prekážok. Jednotný trh zasahuje hlbšie pokiaľ ide o necolné prekážky, pričom kladie väčší dôraz na „pozitívnu integráciu“ alebo harmonizáciu právnych predpisov a uznáva zostávajúce vnútroštátne opatrenia ako porovnateľné.²

Vznik jednotného trhu podnietila ropná kríza v 80. rokoch, ktorá vyústila do inflácie a nezamestnanosti. Pod vedením vtedajšieho prezidenta Jacquesa Delorsa vydala Európska komisia v roku 1985 bielu knihu, v ktorej uvádzala fyzické a technické prekážky, ktoré bolo potrebné prekonať, aby sa dokončil jednotný trh. Načrtlo viac ako 300 konkrétnych opatrení, ktoré sa postupne realizovali do roku 1993.³

Biela kniha EK z roku 1985, definuje Program jednotného trhu ako najambicióznejšiu a najkomplexnejšiu iniciatívu na strane ponuky, aká sa kedy uskutočnila. EÚ sa začala zaoberať nepružnosťou trhu a obmedzeniami mobility, ktoré prispeli k trvalo nedostatočnej ekonomickej výkonnosti v polovici 80. rokov, čo sa prejavilo rastúcou nezamestnanosťou a nízkou konkurencieschopnosťou.⁴

---

¹CYMRU, Senedd –YMCHWILL, Y Gwasanaeth. *The EU Single Market* [elektronický zdroj]. 1. vyd. Waleský parlament[2020], online. s. 4. [cit. 2022-14-04] Dostupné na: <https://business.senedd.wales/documents/s104692/The%20EU%20Single%20Market%20-%20a%20paper%20from%20Dr%20Kathryn%20Wright%20-%202028%20August%202020.pdf>

²Ibid, s. 4.

³Ibid, s. 4.

⁴EURÓPSKA KOMISIA. *THE IMPACT AND EFFECTIVENESS THE SINGLE MARKET* [elektronický zdroj]. 1. vyd. Brusel [1996], online. s. 30. [cit. 2022-14-04] Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:51996DC0520&from=SL>

Maastrichtská zmluva z roku 1992 ustanovila občianstvo EÚ, harmonogram menového zjednotenia a tzv. „troj-pilierový rámec“ pozostávajúci z: hospodárskeho spoločenstva, spravodlivosti a vnútorných vecí a spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky.⁵ Posledné dva piliere charakterizovalo viac medzivládneho rozhodovania. Zmluva po prvýkrát stanovila výnimku, ako napríklad členstvo v eurozóne, aby sa uspokojili záujmy niektorých členských štátov. Následne Amsterdamská zmluva umožnila „zvýšenú spoluprácu“ medzi členskými štátmi, ktoré sa chceli rýchlejšie integrovať v konkrétnych oblastiach. Vnútorný trh sa vyvíjal v dôsledku predchádzajúcich zmlúv a rozšírenia EÚ zo šiestich na dvadsaťosem (dnes dvadsaťsedem) členských štátov. Je to stále ale nedokončený projekt. Trh s tovarom je prepojenejší ako trh so službami a v máji 2015 bola oznámená nová stratégia jednotného digitálneho trhu s cieľom využiť technologický pokrok.⁶

Spôsob, akým môže jednotný trh profitovať z celkového blahobytu, je zvyšovanie produktivity prostredníctvom rôznych priamych alebo nepriamych kanálov, a to zo strednodobého aj dlhodobého hľadiska. Podniky v bezbariérových cezhraničných podmienkach musia čeliť vyššej konkurencii, ktorá prirodzene tlačí ceny smerom nadol, bližšie k cene produkčných nákladov. Zo strednodobého hľadiska podniky reagujú na zvýšenú mieru konkurencie hľadaním spôsobov ako znížiť produkčné náklady zmenou obchodného modelu, aby dokázali zvýšiť rozsah produktov ponúkaných spotrebiteľom. Počas tohto procesu, menej efektívne podniky z trhu odídu a zdroje sú re-alokované medzi efektívnejšie podniky. Nakoniec z dlhodobého hľadiska budú podniky investovať viac do inovácií ktoré im umožnia využiť lepšiu efektívnosť výroby. Všeobecne sa očakáva, že zvýšenie cezhraničnej mobility pracovnej sily bude prospešné pre európske hospodárstvo, keďže firmy majú prístup k väčšiemu počtu pracovníkov, z ktorých môžu vyberať, a prilákať tak kvalifikovanejších pracovníkov pri nižších nákladoch. Jednotný trh taktiež umožnil krajinám s nižšími úrovňami HDP dobehnúť tie bohatšie. Tento konvergentný efekt je tým silnejší, čím dlhšie je krajina členom EÚ. Navrhuje sa, že jednotný trh umožnil krajinám s

---

⁵European Communities. *TREATY ON EUROPEAN UNION*. . [elektronický zdroj]. 1. vyd. Maastricht [1992], online s. 106. [cit. 2022-14-04] Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:11992M/TXT&from=SK>

⁶CYMRU, Senedd – YMCHWILL, Y Gwasanaeth. *The EU Single Market* [elektronický zdroj]. 1. vyd. Waleský parlament[2020], online. s. 5. [cit. 2022-14-04] Dostupné na: <https://business.senedd.wales/documents/s104692/The%20EU%20Single%20Market%20-%20a%20paper%20from%20Dr%20Kathryn%20Wright%20-%2028%20August%202020.pdf>

nižším technologickým rozvojom mať väčšiu možnosť prístupu k novým technológiám, než by mali mimo jednotného trhu.⁷

1.2 Súčasná sloboda jednotného trhu

1.2.1 Voľný pohyb osôb

Firmy sú schopné lepšie konkurovať ak kapitál môže voľne prúdiť tam, kde je najefektívnejšie využitý. Ľudia musia mať ale možnosť presunúť sa tam, kde sú pracovné miesta.⁸ Voľný pohyb osôb, ktorý zabezpečuje právo na voľný pohyb na území EÚ pre ich občanov, je prvou slobodou jednotného trhu EÚ. Ak je osoba zamestnaná, jej krajina pôvodu je irelevantná. V zmluvách Európskej únie je uvedené, že diskriminácia na základe miesta narodenia je zakázaná. Okrem toho bolo prijaté nariadenie, ktoré zakazuje národnú diskrimináciu v prípade práv získaných v zahraničí.⁹

Krajiny EÚ by mali umožniť všetkým občanom uchádzať sa o prácu, navštevovať školy a žiť v zahraničí bez ohľadu na ich národnosť. Táto sloboda si vyžaduje určité zmeny v domácej legislatíve, ako aj vzájomné uznávanie rôznych odborných kvalifikácií, titulov a osvedčení. Diskriminácia akéhokoľvek druhu je nezákonná a obmedzenia sú povolené len v záujme verejného zdravia, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti. Od začiatku európskej integrácie je voľný pohyb osôb ústredným pojmom. Podpísaním Schengenských dohôd v roku 1985 sa tieto práva rozšírili. Voľný pohyb osôb bol uznaný za základné právo každého občana EÚ, keď Maastrichtská zmluva v roku 1992 zaviedla európske občianstvo.¹⁰ Napokon smernica 2004/38/ES spojila rôzne opatrenia v tejto oblasti a zaujala „vše zahŕňajúci prístup“.¹¹

---

⁷MARINIELLO, Mario – SAPIR, André – TERZI, Alessio. *THE LONG ROAD TOWARDS THE EUROPEAN SINGLE MARKET*. [elektronický zdroj]. 1. vyd. Bruegel [2015], online s. 3. [cit. 2022-14-04] Dostupné na: https://www.bruegel.org/wp-content/uploads/imported/publications/WP_2015_01_final__160315.pdf

⁸THE NATIONAL BOARD OF TRADE. *Single Market, Four Freedoms, Sixteen Facts*. [elektronický zdroj]. 1. vyd. Švédsko [2015], online. s. 12. [cit. 2022-14-04] Dostupné na: <https://www.kommerskollegium.se/globalassets/publikationer/rapporter/2016-och-aldre/publ-single-market-4-freedoms-16-facts.pdf>

⁹ROGGENTHIEN, Sarah. The four freedoms of the European Union [elektronický zdroj]. In: GRIN Publishing. Mníchov: GRIN Verlag, 2014, s. 6. [cit. 2022-14-04] Dostupné na: <https://www.grin.com/document/339299>

¹⁰THE MUNICIPALITY OF HÉVIZ. *THE FOUR FREEDOMS OF THE EUROPEAN UNION* [elektronický zdroj]. 1. vyd. Héviz [2017], online. s. 18. [cit. 2022-14-04] Dostupné na: https://www.bos.rs/ei-eng/uploaded/EU3_ENG_webre_1.pdf

¹¹Európska únia. *Sloboda pohybu a pobytu v EÚ*. [elektronický zdroj]. 1. vyd. Bruegel [2004], online s. 1. [cit. 2022-14-04] Dostupné na:

Možnosť voľného pohybu osôb, uvoľnenie pracovného trhu pre obyvateľov členských krajín pomohla zmierniť vysokú mieru nezamestnanosti v niektorých nových členských štátoch. Mnohé štúdie zistili, že väčšina osôb, ktoré sa sťahujú z EÚ (občania EÚ žijúci v inej krajine EÚ), dopĺňa domácu pracovnú silu tým, že si hľadá prácu v odvetviach, kde bol nadmerný dopyt.¹²

1.2.2 Voľný pohyb tovaru

Ďalšou slobodou Jednotného trhu EÚ je voľný pohyb tovaru. Pozostáva z colnej únie a zákazu kvantitatívnych obmedzení na dovoz a vývoz tovaru, ako aj z dodatočných opatrení. Colná únia je colný región tvorený niekoľkými nezávislými krajinami, ktoré sa dohodli na bezcolnú obchodovaní medzi sebou a na zjednotení cla s tretími krajinami. Rozvoj colnej únie pre výrobky bol hlavným cieľom Európskeho spoločenstva (ES) pri jeho založení. V dôsledku toho sa väčšina úsilia o integráciu európskych ekonomík sústredila na znižovanie obchodných prekážok s výrobkami.¹³

V článkoch 28 – 30 Zmluvy o fungovaní Európskej únie sa ustanovuje voľný pohyb tovaru ako jeden zo základných prvkov vnútorného trhu. Výrobcovia získajú prístup na trhy členských štátov, zatiaľ čo spotrebitelia získajú prístup k širokému spektru komodít. Výrobok, ktorý bol vyrobený a uvedený na trh v jednom členskom štáte, sa môže predávať v celej EÚ. Primárna iniciatíva na začiatku integrácie sa uskutočnila vďaka Európskej colnej únii, ktorá vznikla v roku 1958, no k odstráneniu ciel prišlo až v roku 1968. Krajiny Európskeho hospodárskeho spoločenstva v dôsledku Európskej colnej únie odstránili medzi sebou colné bariéry a uplatňovali spoločnú colnú politiku voči tretím krajinám. To znamená, že obchodníci nemuseli platiť clo za vývoz svojich výrobkov v rámci Európskeho hospodárskeho spoločenstva.¹⁴

Podľa Švédskej Národnej Obchodnej Rady si spotrebitelia vo väčšine krajín EÚ mohli vychutnať podstatne väčšiu škálu produktov. Nárast dostupných produktov pochádza

---

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=LEGISSUM:133152>

¹²THE NATIONAL BOARD OF TRADE. *Single Market, Four Freedoms, Sixteen Facts*. [elektronický zdroj]. 1. vyd. Švédsko [2015], online. s. 13. [cit. 2022-14-04] Dostupné na: <https://www.kommerskollegium.se/globalassets/publikationer/rapporter/2016-och-aldre/publ-single-market-4-freedoms-16-facts.pdf>

¹³ROGGENTHIEN, Sarah. The four freedoms of the European Union [elektronický zdroj]. In: GRIN Publishing. Mníchov: GRIN Verlag, 2014, s. 1. [cit. 2022-14-04] Dostupné na: <https://www.grin.com/document/339299>

¹⁴THE MUNICIPALITY OF HÉVIZ. *THE FOUR FREEDOMS OF THE EUROPEAN UNION* [elektronický zdroj]. 1. vyd. Héviz [2017], online. s. 30. [cit. 2022-14-04] Dostupné na: https://www.bos.rs/ei-eng/uploaded/EU3_ENG_webre_1.pdf

z krajín jednotného trhu, ako aj z iných krajín. Odstránenie obchodných prekážok umožní spotrebiteľom na jednotnom trhu kupovať výrobky, ktoré chcú, a tým sa hospodárska súťaž stáva intenzívnejšou. Môžeme to pozorovať na vývoji prirážok na cenu, ktorú účtujú firmy navyše k svojim výrobným nákladom. Prirážky by mali byť nižšie, ak jednotný trh zvýšil konkurenciu. Zistilo sa, že cenové prirážky vo výrobných sektoroch sa od spustenia jednotného trhu znížili o 32 %.¹⁵

1.2.3 Voľný pohyb služieb

Ďalšou slobodou v rámci Európskej únie je takzvaný voľný pohyb služieb. Služba je výkon, ktorý možno vykonávať cez štátne hranice vo všetkých členských štátoch a zvyčajne sa poskytuje výmenou za peniaze. Pravidlá zmlúv Európskej únie o slobode služieb pokrývajú všetky zákony týkajúce sa služieb, na ktoré sa už nevzťahujú iné články o základných slobodách.¹⁶ Služby sú podľa článku 57 ZFEÚ tie činnosti, ktoré sa vykonávajú za odplatu a nevzťahujú sa na ne predpisy, upravujúce voľný pohyb komodít, kapitálu a osôb. To znamená, že do tejto skupiny patria služby, ktoré majú cezhraničné rozdelenie, sú poskytované za poplatok a sú časovo obmedzené. Okrem toho poskytovateľ služby aj príjemca služby musia byť domáci v tej istej krajine, čo znamená, že osoba poskytujúca službu musí zostať vo svojej vlastnej krajine, zatiaľ čo jej služby musia prekračovať hranice. V dôsledku toho sa sloboda usadiť sa a sloboda služieb často spájajú: „sloboda usadiť sa a poskytovať služby“.¹⁷

Právo voľne poskytovať služby cez hranice a sloboda založiť si firmu v inom členskom štáte sú dva druhy cezhraničných obchodných interakcií, na ktoré sa vzťahuje voľný pohyb služieb. Členské štáty môžu slobodne ustanoviť vnútroštátne zákony pre služby s cieľom zabezpečiť špecifické normy kvality, ochrany spotrebiteľa, ochrany životného prostredia a iných faktorov, pokiaľ obmedzenia nediskriminujú zahraničných agentov. Myšlienka sa vzťahuje nielen na technicky diskriminačné predpisy, ale aj na predpisy, ktoré sú skutočne diskriminačné. Obchodné služby, ako sú digitálne služby, sú životne dôležité

---

¹⁵ THE NATIONAL BOARD OF TRADE. *Single Market, Four Freedoms, Sixteen Facts*. [elektronický zdroj]. 1. vyd. Švédsko [2015], online. s. 5. [cit. 2022-14-04] Dostupné na: <https://www.kommerskollegium.se/globalassets/publikationer/rapporter/2016-och-aldre/publ-single-market-4-freedoms-16-facts.pdf>

¹⁶ROGENTHIEN, Sarah. The four freedoms of the European Union [elektronický zdroj]. In: GRIN Publishing. Mníchov: GRIN Verlag, 2014, s. 1. [cit. 2022-14-04] Dostupné na: <https://www.grin.com/document/339299>

¹⁷ THE MUNICIPALITY OF HÉVIZ. *THE FOUR FREEDOMS OF THE EUROPEAN UNION* [elektronický zdroj]. 1. vyd. Héviz [2017], online. s. 42. [cit. 2022-14-04] Dostupné na: https://www.bos.rs/ei-eng/uploaded/EU3_ENG_webre_1.pdf

pre individuálny pokrok, ale ešte viac pre celkové fungovanie hospodárstva. Za spomenutie stoja účtovníctvo, inžinierstvo, právo, marketing, nábor zamestnancov, priemyselné čistenie a bezpečnosť. To všetko sú príklady obchodných služieb, ktoré využívajú rôzne podniky ako vstupy. Zvýšená konkurencieschopnosť a produktivita by mala vyplývať z rozvoja jednotného trhu so službami pre podniky.¹⁸

Zo slobody služieb však profitujú nielen poskytovatelia služieb, ale aj spotrebiteľia pri nakupovaní, využívaní telekomunikácií a internetu, poskytovaní finančných služieb či uzatváraní poistenia. Jedným z príkladov je regulácia z 15. júna 2017, ktorá zakazuje roamingové poplatky za používanie telekomunikačných služieb v zahraničí v rámci členských štátov EÚ. Dôležité je spomenúť aj jednotnú oblasť platieb v eurách (SEPA), ktorá harmonizuje spôsob platieb v eurách v celej Európe. SEPA umožňuje európskym spotrebiteľom, podnikom a vládnej správe uskutočňovať a prijímať kreditné prevody, inkasné platby a platby kartou za rovnakých základných podmienok. Cezhraničné elektronické platby sa preto stali rovnako jednoduché ako domáce.¹⁹

Služby ale nie sú také mobilné ako tovary – služby tvoria približne 70 % HDP EÚ, ale len 20 % cezhraničného obchodu, podľa najbežnejších ukazovateľov obchodu.²⁰ Takéto čísla však zakrývajú skutočnosť, že vývoz mnohých tovarov dnes zahŕňa aj množstvo služieb (napr. predaj, údržba, softvér a reklama). Platí to najmä pre európske ekonomiky, keďže väčšina z nich má komparatívnu výhodu v „produkcii služieb“. Časti a komponenty sa často dovážajú (z krajín mimo EÚ) a pridanú hodnotu v Európe tvoria služby. Zlepšené možnosti online komunikácie uľahčili cezhraničný obchod so službami, no stále nie sú také obchodovateľné ako tovar.²¹

---

¹⁸THE NATIONAL BOARD OF TRADE. *Single Market, Four Freedoms, Sixteen Facts*. [elektronický zdroj]. 1. vyd. Švédsko [2015], online. s. 8. [cit. 2022-14-04] Dostupné na: <https://www.kommerskollegium.se/globalassets/publikationer/rapporter/2016-och-aldre/publ-single-market-4-freedoms-16-facts.pdf>

¹⁹THE MUNICIPALITY OF HÉVIZ. *THE FOUR FREEDOMS OF THE EUROPEAN UNION* [elektronický zdroj]. 1. vyd. Héviz [2017], online. s. 44. [cit. 2022-14-04] Dostupné na: https://www.bos.rs/ei-eng/uploaded/EU3_ENG_webre_1.pdf

²⁰THE NATIONAL BOARD OF TRADE. *Single Market, Four Freedoms, Sixteen Facts*. [elektronický zdroj]. 1. vyd. Švédsko [2015], online. s. 6. [cit. 2022-14-04] Dostupné na: <https://www.kommerskollegium.se/globalassets/publikationer/rapporter/2016-och-aldre/publ-single-market-4-freedoms-16-facts.pdf>

²¹Ibid, s. 6

1.2.4 Volný pohyb kapitálu

Štvrtou a poslednou základnou slobodou EÚ je voľný pohyb kapitálu a platieb, ktorú zriadila hospodárska a menová únia. Jej účelom je spojiť európsky kapitálový trh spojením rôznych prenosov dát, ako sú investície, dlhopisy, bežné účty, pôžičky, prísľuby a aktíva.²²

Ako európsky občan máte možnosť otvoriť si bankový účet, kúpiť nehnuteľnosti a akcie spoločností a investovať v ktoromkoľvek z členských štátov. Okrem toho môžu podniky investovať a vlastniť iné podniky, spravovať pobočky v iných členských štátoch, získavať finančné prostriedky najefektívnejším spôsobom z hľadiska nákladov a vytvárať pracovné miesta. Z toho profitujú aj vlády, pretože si môžu požičiavať za nižšie sadzby. V rámci eurozóny to má ešte väčší dosah: nemusíte počítať, koľko niečo stojí vo vašej domácej mene. Jednotlivci a podniky v Európe majú teraz prístup ku všetkým typom finančných služieb, ktoré sa ponúkajú v EÚ v dôsledku tejto slobody.²³

Rímska zmluva na začiatku nenariaďovala úplnú liberalizáciu pohybu kapitálu; namiesto toho stanovila len minimálne požiadavky pre spoločný trh. Niektoré členské štáty sa už vtedy rozhodli odstrániť obmedzenia mobility kapitálu. Keď sa v roku 1988 stala cieľom Európska menová únia, smernica Rady 88/361/EHS zaviedla úplnú kapitálovú mobilitu. Keď pohyby kapitálu ohrozujú menovú politiku, krajiny môžu zaviesť niektoré reštriktívne opatrenia – známe ako bezpečnostná doložka – v obmedzenom počte prípadov. Od zavedenia európskej meny mohli toto opatrenie využívať len tie členské štáty, ktoré ešte nemajú euro. Za určitých okolností boli povolené aj dočasné obmedzenia. Maastrichtská zmluva upevnila slobodu vyhlásením, že všetky obmedzenia kapitálových transakcií a transferov medzi členskými štátmi, ako aj medzi členskými štátmi a zahraničím, sú zakázané.²⁴ Pohyb kapitálu s tretími krajinami je kľúčovou výnimkou. Okrem toho dostali nové členské štáty prechodné obdobia na kapitálové operácie, ako sú nákupy nehnuteľností.

---

²²ROGGENTHIEN, Sarah. *The four freedoms of the European Union* [elektronický zdroj]. In: GRIN Publishing. Mníchov: GRIN Verlag, 2014, s. 1. [cit. 2022-14-04] Dostupné na: <https://www.grin.com/document/339299>

²³THE MUNICIPALITY OF HÉVIZ. *THE FOUR FREEDOMS OF THE EUROPEAN UNION* [elektronický zdroj]. 1. vyd. Héviz [2017], online. s. 36. [cit. 2022-14-04] Dostupné na: https://www.bos.rs/ei-eng/uploaded/EU3_ENG_webre_1.pdf

²⁴European Communities. *TREATY ON EUROPEAN UNION*. . [elektronický zdroj]. 1. vyd. Maastricht [1992], online s. 8. [cit. 2022-14-04] Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:11992M/TXT&from=SK>

V eurozóne, kde vďaka spoločnej mene vznikajú len minimálne transakčné náklady, je teraz možný voľný pohyb kapitálu.²⁵

V súčasnosti, keď európske spoločnosti investujú v zahraničí, 70 % ich peňazí ide do iných krajín jednotného trhu, v porovnaní s 50 % v polovici 90. rokov. Národná Obchodná Rada konštatuje, že je to čiastočne spôsobené vytvorením jednotného trhu, ktorý podnietil predtým chránené podniky hľadať nové stratégie na udržanie ziskových marží a/alebo trhových pozícií.²⁶

1.3 Piata sloboda jednotného trhu

Hodnota voľného toku dát pre medzinárodný obchod a plynulé fungovanie vnútorného trhu je evidentná a trvá už desaťročia. To bol jeden z kľúčových dôvodov implementácie smernice EÚ o ochrane dát v roku 1995. EÚ v uvedenej smernici zdôraznila význam voľného toku dát pre obchod v rámci EÚ aj v zahraničí. Smernica bola poslednou fázou procesu, ktorý na začiatku 80. rokov začali OECD a Rada Európy. Oba orgány mali obavy z limitov toku dát vyplývajúcich z rozdielov vo vnútroštátnych zákonoch o ochrane dát. Široké podmienky diskusie medzi voľným tokom dát ako nevyhnutnou súčasťou obchodu a ochranou osobných dát ako prostriedkom ochrany práv na súkromie a osobnú integritu sa vytvorili takmer pred štyrmi desaťročiami.²⁷

Ďalším zaujímavým poznatkom z diskusií v 80. a 90. rokoch je, že voľný tok dát sa stal problémom pre tvorcov politiky až vtedy, keď bol obmedzený vnútroštátnymi nariadeniami o ochrane dát. Inými slovami, koncept voľného toku dát vznikol ako reakcia na potrebu chrániť súkromie a osobnú integritu. Bol definovaný v rozpore s týmito právami, a preto sú pojmy toku dát a ochrany dát neoddeliteľne prepojené. Rastúce spoliehanie sa našich spoločností na spracovanie a prenos dát je jedným z hlavných rozdielov medzi dnešnou diskusiou o voľnom toku dát a diskusiami z 80. a dokonca z polovice 90. rokov. Z

---

²⁵THE MUNICIPALITY OF HÉVIZ. *THE FOUR FREEDOMS OF THE EUROPEAN UNION* [elektronický zdroj]. 1. vyd. Héviz [2017], online. s. 36. [cit. 2022-14-04] Dostupné na: https://www.bos.rs/ei-eng/uploaded/EU3_ENG_webre_1.pdf

²⁶THE NATIONAL BOARD OF TRADE. *Single Market, Four Freedoms, Sixteen Facts*. [elektronický zdroj]. 1. vyd. Švédsko [2015], online. s. 10. [cit. 2022-14-04] Dostupné na: <https://www.kommerskollegium.se/globalassets/publikationer/rapporter/2016-och-aldre/publ-single-market-4-freedoms-16-facts.pdf>

²⁷NATIONAL BOARD OF TRADE SWEDEN. *Data Flows: A Fifth Freedom for the Internal Market?*. [elektronický zdroj]. 1. vyd. Švédsko [2015], online. S. 8. [cit. 2022-14-04] Dostupné na: <https://www.kommerskollegium.se/globalassets/publikationer/rapporter/2016/publ-data-flows.pdf>

dôvodu digitalizácie ekonomiky možno relatívne málo transakcií uskutočniť bez toho, aby dáta prekročili hranice EÚ.²⁸

V dôsledku toho je dnes zachovanie voľného toku dát dôležitejšie ako pred niekoľkými desaťročiami. V tejto súvislosti sa v európskej diskusii ozývali hlasy, ktoré presadzovali uznanie dátovej slobody ako „piatej slobody“. Odvolávali sa na tradičné štyri slobody produktov, služieb, ľudí a kapitálu, ktoré tvoria chrbticu vnútorného trhu. Zástancovia tvrdia, že zavedenie piatej slobody do architektúry vnútorného trhu je spôsob, ako reprezentovať dnešnú realitu zohľadňovaním súčasných, no zásadných metód hospodárskej integrácie.²⁹

1.4 Digitálny trh

Dve rozhodujúce kritériá na to, či by sa obchodná transakcia mala považovať za digitálnu alebo nie, sú:

- je podporovaná digitálnymi technológiami, t. j. je buď objednaná online (ako elektronický obchod) alebo,
- je digitálne dodaná, ako napríklad stiahnutý produkt.

Tieto dve požiadavky, ktoré sa navzájom nevyklučujú, slúžia ako základný a zjednocujúci predpoklad na zahrnutie cezhraničných transakcií do definície digitálneho obchodu. Jedným z hlavných dodatočných faktorov je prítomnosť platforiem digitálnych sprostredkovateľov, ktoré sú relevantné z dôvodu ich dôležitosti v digitálnej ekonomike, ako aj preto, že predstavujú jedinečné problémy so zostavovaním. Preto, aj keď sú v zásade všetky transakcie prostredníctvom platforiem digitálnych sprostredkovateľov buď digitálne objednané, alebo digitálne dodávané, platformy digitálnych sprostredkovateľov sú dodatočne súčasťou koncepčného rámca a definície digitálneho obchodu.

Koncepčný rámec rozdeľuje obchodovanie s digitálnymi produktami do troch kategórií:

- tovar,
- služby a
- informácie/dáta.

---

²⁸NATIONAL BOARD OF TRADE SWEDEN. Data Flows: A Fifth Freedom for the Internal Market?. [elektronický zdroj]. 1. vyd. Švédsko [2015], online. s. 8. [cit. 2022-14-04] Dostupné na: <https://www.kommerskollegium.se/globalassets/publikationer/rapporter/2016/publ-data-flows.pdf>

²⁹Ibid, s. 9.

Prvé dve sú tradičné členenia štatistiky obchodu, ktoré možno ďalej členiť na klasifikácie súvisiace s digitalizáciou. Okrem komodít a služieb sa ako samostatná kategória produktov zavádzajú informácie alebo dáta, ktoré sa výslovne vzťahujú na cezhraničné výmeny dát, ktoré nezahŕňajú peňažné transakcie. Tým sa rozširuje rozsah merania nad rámec tradičného štatistického pojmu cezhraničného obchodu s tovarom a službami, aby sa uznali významné ekonomické výhody, ktoré plynú z medzinárodných tokov dát.³⁰

Základne odlíšenie rôznych druhov dát môžeme rozdeliť do týchto kategórií:

- Čisto nekomerčné dátové toky vrátane toku vládnej a vojenskej komunikácie.
- Toky dát o transakciách medzi kupujúcimi a predávajúcimi za trhovú cenu, vrátane priamych nákupov medzi kupujúcimi a predávajúcimi, napríklad v online bankovníctve alebo reklame, a transakcie služieb, ktoré zahŕňajú digitálne platformy pôsobiace ako sprostredkovatelia medzi kupujúcimi a predávajúcimi.
- Obchodné dáta a služby vymieňané medzi podnikmi alebo inými spriaznenými stranami alebo v rámci nich, vrátane informácií o dodávateľskom reťazci, personálu alebo dizajne.
- Digitálne dáta a služby poskytované koncovým používateľom a od koncových používateľov, vrátane e-mailu, výsledkov vyhľadávača, máp a trás a informácií prostredníctvom sociálnych médií.³¹

Význam dát ako vstupu pre obchod sa zvýšil v dôsledku väčšej digitalizácie podnikov, ktorú podporilo rýchle prijatie technológií, ako sú cloud computing a analýza dát. To zasiahlo nielen informačné sektory, ale aj tradičné priemyselné odvetvia. Analýza dát zefektívnila podnikové operácie a zvýšila produktivitu prakticky vo všetkých odvetviach, no zároveň zvýšila dôležitosť presunu dát. Organizácie čoraz viac využívajú dátové analýzy na zefektívňovanie svojich procesov, ako napríklad monitorovanie výrobných systémov, riadenie pracovných síl, monitorovania dodávateľských reťazcov a poskytovania podpory pre tovar v reálnom čase a v teréne. Celosvetový spotrebiteľský obchod sa v súčasnosti

---

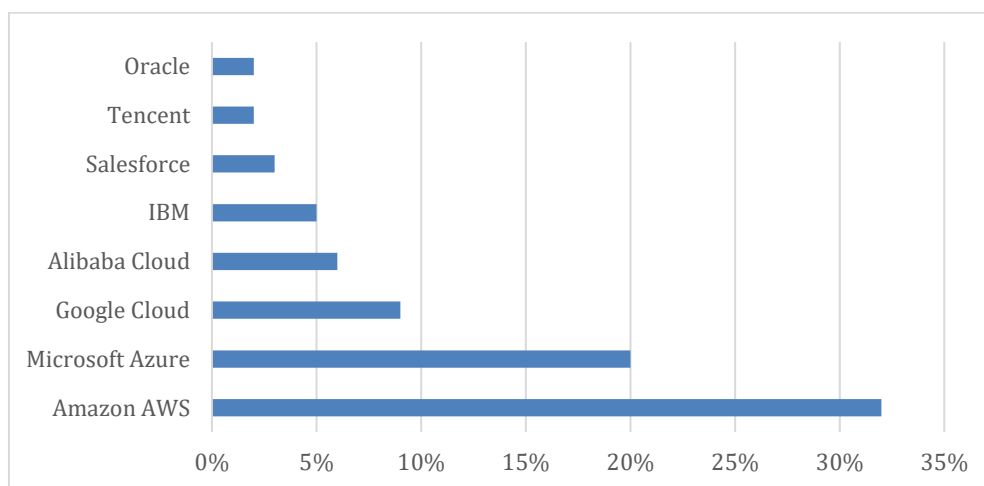
³⁰MEDZINÁRODNÝ MENOVÝ FOND. *Towards a Handbook on Measuring Digital Trade: Status Update* [elektronický zdroj]. 1. vyd. Washington D.C. [2018], online. s. 5 [cit. 2022-14-04] Dostupné na: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/bop/2018/pdf/18-07.pdf>

³¹ECONOMICS AND STATISTICS ADMINISTRATION – NATIONAL TELECOMMUNICATION AND INFORMATION ADMINISTRATION. *Measuring the Value of Cross-Border Data Flows* [elektronický zdroj]. 1. vyd. USA. [2016], online. s. 3 [cit. 2022-14-04] Dostupné na: https://www.ntia.doc.gov/files/ntia/publications/measuring_cross_border_data_flows.pdf

spolieha na zhromažďovanie a prenos osobných dát, ako sú mená, adresy a fakturačné údaje, cez hranice.³²

Jednou z výhod šírenia internetu a digitalizácie je možnosť cloud computingu. Cloud computing nástroj na ukladanie a prístup k dátam a programom cez internet namiesto pevného disku počítača, ktorý má užívateľ fyzicky k dispozícii.³³ Cloudové služby vo všeobecnosti umožňujú malým spoločnostiam prístup k rovnakým dátam a rovnakému výpočtovému výkonu ako veľké firmy, ktoré využívajú flexibilný a škálovateľný model. Odhaduje sa, že v roku 2020 mal globálny trh cloud computingu hodnotu 130 miliárd dolárov ročne, pričom dominovali americké a čínske firmy a najväčším svetovým dodávateľom bol Amazon Web Services.³⁴

Graf č. 1: Podiel infraštruktúry cloud computingu na globálnom trhu

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Synergy Research Group. Cloud Market Ends 2020 on a High while Microsoft Continues to Gain Ground on Amazon, [online]. 2021. Dostupné na: <https://sgp.fas.org/crs/misc/R44565.pdf>

Digitálne technológie môžu mať široké spektrum vplyvov na globálne obchodné toky a majú významný ekonomický vplyv. Primárne ale digitálna technológia umožňuje vynájdenie nových tovarov a služieb, ako sú napríklad online vzdelávanie alebo online

---

³²CORY, Nigel. *Cross-Border Data Flows: Where Are the Barriers, and What Do They Cost?* [elektronický zdroj]. 1. vyd. Washington D.C. [2017], online. s. 1 [cit. 2022-14-04] Dostupné na: <https://www2.itif.org/2017-cross-border-data-flows.pdf>

³³GRIFFITH, Eric. What Is Cloud Computing? [online]. New York: Ziff Davis, 15.2.2022, roč. 1, č. 1, s. 1. ISSN 0888-8507. Dostupné na: <https://www.pcmag.com/how-to/what-is-cloud-computing>

³⁴CONGRESSIONAL RESEARCH SERVICE. *Digital Trade and U.S. Trade Policy* [elektronický zdroj]. 1. vyd. Washington D.C. [2021], online. s. 8 [cit. 2022-14-04] Dostupné na: <https://sgp.fas.org/crs/misc/R44565.pdf>

bankovníctvo. Digitálne technológie majú potenciál zvýšiť produktivitu a zároveň znížiť ceny a prekážky pre tradičné toky tovarov a služieb. Niektorí autori napríklad označujú implementáciu vyvíjajúcej sa technológie ako štvrtú priemyselnú revolúciu.³⁵

Očakáva sa, že digitálny obchod a cezhraničné toky dát budú naďalej rásť rýchlejšie ako celková miera globálneho obchodu. Firmy využívajú dáta na vytváranie hodnoty a mnohé môžu túto hodnotu maximalizovať len vtedy, keď dáta môžu voľne prechádzať cez hranice.³⁶

Cezhraničné toky dát sú pre moderné ekonomiky čoraz kritickejšie, pretože umelá inteligencia, „internet vecí“, 3D tlačiarne a tzv. „Big Data“ získavajú na popularite v mnohých krajinách. Súhrnné štúdie v oblasti medzinárodnej ekonómie, najmä výskum heterogenity firiem v medzinárodnom obchode preukázali, že zatiaľ čo počet firiem, ktoré sa zaoberajú globálnymi aktivitami (ako je export alebo priame zahraničné investície) je malý, sú výrazne produktívne.³⁷

---

³⁵CONGRESSIONAL RESEARCH SERVICE. *Digital Trade and U.S. Trade Policy*[elektronický zdroj]. 1. vyd. Washington D.C. [2021], online. s. 8 [cit. 2022-14-04] Dostupné na: <https://sgp.fas.org/crs/misc/R44565.pdf>

³⁶CORY, Nigel. *Cross-Border Data Flows: Where Are the Barriers, and What Do They Cost?* [elektronický zdroj]. 1. vyd. Washington D.C. [2017], online. s. 1 [cit. 2022-14-04] Dostupné na: <https://www2.itif.org/2017-cross-border-data-flows.pdf>

³⁷TOMIURA, Eiichi – ITO, Banri – KANG, Byeongwoo. Regulating cross-border data flows: Firm-level analysis from Japan [elektronický zdroj]. In: VOXEU Publishing. Londýn : Centre for Economic Policy Research, 2020, s. 1. [cit. 2022-14-04] Dostupné na: <https://voxeu.org/article/regulating-cross-border-data-flows>

2 Cieľ práce a metodika práce

Predkladaná bakalárska práca je zameraná na dátové prostredie a tok dát medzi členskými krajinami EÚ a na postupy, ktoré sú zavádzané legislatívnymi orgánmi EÚ vo vzťahu k uvoľňovaniu dátových reštrikcii na území členských štátov. Hlavným cieľom práce je zhodnotiť prijaté opatrenia Európskou Úniou pri uplatňovaní piatej slobody jednotného trhu so zreteľom na ekonomické dopady a bezpečnostnú politiku zainteresovaných strán členských štátov Európskej Únie, v období od jej vzniku po súčasnosť.

Na dosiahnutie hlavného cieľa bakalárskej práce sme zvolili následne čiastkové ciele:

- charakteristika aktuálneho stavu jednotného trhu a jeho štyroch slobôd. Na jeho dosiahnutie je použitá metóda literárnej rešerše príslušných dokumentov. Ďalej je v tomto kontexte uvádzané vymedzenie historických predpokladov ktoré viedli k realizácii jednotného trhu EÚ.
- charakteristika piatej slobody jednotného trhu EÚ, historické predpoklady jej prijatia, rovnako ako vysvetlenie jej významu.
- vymedzenie pojmov spojených s digitálnym trhom a jeho prínosom pre Európske hospodárstvo.
- vymedzenie pojmov týkajúcich sa obmedzení dátových tokov medzi členskými krajinami EÚ a stručné vysvetlenie dôvodov ich prijatia.
- predstavenie prijatých opatrení zo strany EÚ.

V teoretickej časti práce sú abstrahované internetové publikácie, definujúce základné informácie a definície jednotného trhu EÚ. Tieto sú ďalej využité na priblíženie a objasnenie historických predpokladov pre vytvorenie jednotného trhu.

Použitou metódou v bakalárskej práci je analýza platných legislatívnych opatrení na úrovni členských štátov EÚ, analýza užívateľských preferencií využívania cloudových služieb ako hlavného aspektu pri pozorovaní dosiahnutia cieľov EÚ s uplatňovaním piatej slobody jednotného trhu. Analyticky je preskúmaná ochota jednotlivých spoločností pristúpiť na zmenu svojho správania pri ukladaní dát do dátových centier a zmenu postoja k vnímaniu bezpečnostných rizík. V závere práce bola využité časové a percentuálne porovnanie využívania cloudových služieb v rámci spoločností EÚ.

Prvá kapitola je venovaná definícii jednotného trhu EÚ, ako aj jeho významu a stručnej histórii a predpokladom jeho prijatia, pozorovanie vplyvu súčasných štyroch slobôd na hospodárstvo Európskych krajín a tým aj demonštrácia ich dopadov na ekonomiky

členských štátov EU. Následne sme predstavili piatu slobodu jednotného trhu a stručne definovali digitálny trh a s ním spojené pojmy.

V druhej kapitole sme si vytýčili hlavný cieľ a čiastočné ciele záverečnej práce. Určili sme metodiku práce a zvolili vhodné metódy skúmania, ktoré sme využili pri písaní.

V tretej kapitole sme identifikovali rôzne druhy obmedzení na úrovni členských štátov EÚ, venovali sme sa ich konkretizácii a dôvodom a dopadom ich prijatia. Ďalej sme identifikovali prijaté opatrenia zo strany EÚ a vysvetlili sme ich vplyv na hospodárstvo a bezpečnostnú politiku zainteresovaných strán.

3 Výsledky práce

3.1 Jednotný Digitálny Trh EÚ

Jednou z priorit predsedu Komisie Jean-Claude Junckera po nástupe do funkcie, bolo vytvorenie digitálneho jednotného trhu. Komisia v roku 2015 vyhlásila, že akékoľvek nepotrebné prekážky týkajúce sa umiestnenia dát v rámci členských štátov EÚ, by mali byť odstránené.³⁸

Jednotný digitálny trh je založený na slobode pohybu ako jednotný trh, pričom základné hodnoty Európskej únie sa vzťahujú aj na digitálny svet. Aby sme primerane definovali jednotný digitálny trh, musíme odlíšiť pojmy „digitálny“ a „jednotný“. Digitálny trh sa v podstate prejavuje výlučne v kybernetickom priestore, v priestore bez zjavných bariér, hraníc alebo iných typov prekážok pre pohyb informácií. Informácie sú hlavným tovarom. Pojem „jednotný“ zdôrazňuje myšlienku, že existuje jeden priestor bez prekážok. Digitálna agenda zdôrazňuje, že existuje viac digitálnych trhov, jeden pre každý členský štát. Nová Komisia zdôrazňuje potrebu jednotného digitálneho trhu v definovanej stratégii jednotného digitálneho trhu z roku 2015. Pričom zohľadňuje výzvy medzi obrovskými príležitosťami pre inováciu, rastom a zamestnanosťou a nedostatočnou koordináciou politik na úrovni EÚ.³⁹

Podľa hodnotenia vplyvu návrhu o voľnom pohybe neosobných dát Európskej Komisie, prekážky ktoré vznikajú na úrovni legislatívnych obmedzení, akou je napríklad obmedzenie lokalizácie dát, vzniká „digitálna hraničná kontrola“, ktorá nie je v súlade s jednotným trhom EÚ. Existujúca právna, technická, prevádzková a ekonomická neistota bráni rozvoju cloudových služieb v Európe. Obzvlášť dôležité sú bariéry, ktoré obmedzujú uchovávanie a spracovanie určitých dát mimo územia členského štátu, kde sa dáta generujú alebo zaznamenávajú.⁴⁰

---

³⁸EURÓPSKA KOMISIA. *Oznámenie Komisie Európskemu Parlamentu, Rade, Európskemu Hospodárskemu a Sociálnemu Výboru a Výrobu Regiónov: „BUDOVANIE EURÓPSKEHO DÁTOVÉHO HOSPODÁRSTVA“* [elektronický zdroj]. Brusel: 2017. s. 3 Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017DC0009&from=EN>

³⁹ MARCUT, Mirela. *EU and Cyberspace - A Plea for the Fifth Freedom of Movement* [elektronický zdroj]. 1. vyd. Oradea. [2019], online. s. 270 [cit. 2022-14-04] Dostupné na: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3407441

⁴⁰ EURÓPSKA KOMISIA. *Commission staff working document impact assessment, : Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on a framework for the free flow of non-personal data in the European Union* [elektronický zdroj] Brusel: 13.9.2017 s. 11 Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:51c9c47e-985c-11e7-b92d-01aa75ed71a1.0001.02/DOC_1&format=PDF

Jednotný digitálny trh je trh, na ktorom je zabezpečený voľný pohyb tovaru, osôb, služieb a kapitálu a kde jednotlivci a podniky bez ohľadu na národnosť alebo miesto bydliska môžu bezproblémovo pristupovať k online aktivitám a zapojiť sa do nich za podmienok spravodlivej hospodárskej súťaže a zároveň je zabezpečená vysoká ochrana spotrebiteľa a osobných dát. EK verí, že dosiahnutie jednotného digitálneho trhu zabezpečí, že Európa zostane globálnym lídrom v digitálnom hospodárstve, čo umožní európskym podnikom expandovať do celého sveta.⁴¹

Digitálna ekonomika má potenciál rásť na trhoch, rozvíjať lepšie služby za lepšie ceny, poskytovať väčší výber a vytvárať nové pracovné príležitosti. Jednotný digitálny trh môže pomôcť novým podnikom začať a zároveň umožniť etablovaným podnikom rásť a profitovať z veľkosti trhu s viac ako 500 miliónmi ľudí.⁴²

V dôsledku tohto je podľa EK potrebné prijať opatrenia na odstránenie prekážok cezhraničnej internetovej aktivity, ako sú rozdiely v zmluvných a autorských právach medzi členskými štátmi. Cieľom stratégie je tiež vytvoriť prijateľný rámec elektronického obchodu a zabrániť nespravodlivej diskriminácii spotrebiteľov a podnikov, ktoré sa pokúšajú získať prístup k obsahu alebo nakupovať tovar a služby online v EÚ. Diskriminácia môže mať podobu obmedzení štátnej príslušnosti, bydliska alebo geografickej polohy, pričom všetky sú v rozpore so základnými zásadami EÚ.⁴³

3.2 Lokalizácia dát a ďalšie prekážky toku dát

Napriek významným výhodám pre spoločnosti, spotrebiteľov a národné ekonomiky, ktoré vyplývajú zo schopnosti organizácií jednoducho zdieľať dáta cez hranice, desiatky krajín vytvorili prekážky pre cezhraničné toky dát, ako napr. dátová rezidencia, ktoré obmedzujú dáta v rámci hraníc krajiny, čo je pojem známy ako „lokalizácia dát“.⁴⁴

Požiadavky na lokalizáciu dát sú akékoľvek zákony, pravidlá alebo zásady, ktoré od subjektu vyžadujú uchovávanie dát na médiu, ktoré je fyzicky prítomné v danej geografickej polohe. To môže zahŕňať infraštruktúru a služby, ako sú servery, ktoré uľahčujú hostovanie

---

⁴¹EURÓPSKA KOMISIA. Oznámenie komisie Európskemu parlamentu, rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a výboru regiónov: Stratégia pre jednotný digitálny trh v Európe [elektronický zdroj] Brusel: 6.5.2015. s. 3 Dostupné na:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:52015DC0192&from=EN>

⁴²Ibid, s. 3

⁴³Ibid, s. 4

⁴⁴CORY, Nigel. *Cross-Border Data Flows: Where Are the Barriers, and What Do They Cost?* [elektronický zdroj]. 1. vyd. Washington D.C. [2017], online. s. 2 [cit. 2022-14-04] Dostupné na: <https://www2.itif.org/2017-cross-border-data-flows.pdf>

dát. Požiadavky na lokalizáciu dát majú vplyv na obmedzenie pohybu dát cez hranice. Môžu byť úmyselné alebo neúmyselné, explicitné alebo implicitné.⁴⁵

Obmedzenia môžu mať podobu striktných legislatívnych opatrení alebo formálnych obmedzení. V prípade striktných legislatívnych opatrení, hovoríme o povinnosti uchovávaní dát lokálne. Striktné obmedzenia na strane legislatívnych opatrení členských štátov môžeme rozdeliť do 3 kategórií:

- požiadavky na miestne úložisko,
- požiadavky na miestne spracovanie a
- zákaz cezhraničného prenosu dát.⁴⁶

Ak má krajina požiadavku na miestne ukladanie, dáta sa nemôžu presúvať cez hranice, pokiaľ sa kópia neuchováva v rámci hraníc krajiny. Za takýchto okolností sa operácie ukladania a spracovania dát môžu uskutočňovať mimo krajiny, pokiaľ je duplikát dát uchovávaný lokálne a firma môže naďalej normálne fungovať. Táto potreba sa vo väčšine prípadov vzťahuje na konkrétne dáta, ako sú daňové a účtovné záznamy, obchodné alebo sociálne dokumenty. Požiadavka na miestne ukladanie dát môže byť rozšírená o požiadavku miestneho spracovania dát, teda spoločnosť potrebuje na hlavné spracovanie dát použiť dátové centrá v danej krajine. Firma ale môže po hlavnom spracovaní dát ich aj naďalej posielat' do zahraničia. Najstriktnejším opatrením na strane legislatív štátov je zákaz cezhraničného prenosu dát. Spoločnosti za týchto podmienok musia uchovávať, spracovávať a sprístupňovať dáta len na území implementujúceho štátu. V prípade zákazu cezhraničných prenosov dát, spoločnosť nesmie ani posielat' kópiu svojich dát do zahraničia, čo môže byť dôležité pre bezproblémovú komunikáciu medzi dcérskymi spoločnosťami alebo pre bezpečnosť dát.⁴⁷

Opatrenia na lokalizáciu dát prijímajú členské štáty z rôznych dôvodov, ktorými sú predovšetkým bezpečnosť dát a dostupnosť dát pre dozorné a regulačné orgány členských štátov.⁴⁸ Pri prijímaní zásad, ktoré obmedzujú cezhraničné toky dát, tvorcovia týchto politik

---

⁴⁵WORLD ECONOMIC FORUM. *A Roadmap for CrossBorder Data Flows: Future-Proofing Readiness and Cooperation in the New Data Economy* [elektronický zdroj]. 1. vyd. Geneva. [2020], online. s. 12 [cit. 2022-14-04]
Dostupné na: https://www3.weforum.org/docs/WEF_A_Roadmap_for_Cross_Border_Data_Flows_2020.pdf

⁴⁶FERRACANE, Martina. *ECIPE WORKING PAPER: Restrictions on Cross-Border data flows: a taxonomy* [elektronický zdroj]. Hamburg: 2017. s. 3 Dostupné na: <https://ecipe.org/wp-content/uploads/2017/11/Restrictions-on-cross-border-data-flows-a-taxonomy-final1.pdf>

⁴⁷Ibid, s. 3.

⁴⁸EURÓPSKA KOMISIA. *Commission staff working document impact assessment, : Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on a framework for the free flow of non-personal data in the European Union* [elektronický zdroj] Brusel: 13.9.2017 s. 8 Dostupné na:

často uvádzajú jeden z dvoch dôvodov: súkromie a kybernetická bezpečnosť alebo ekonomický merkantilizmus. V štúdiu obchodného a poľnohospodárskeho riaditeľstva OECD identifikovali dôvody prečo vlády obmedzujú alebo podmieňujú toky dát, vrátane použitia požiadaviek na lokálne úložisko nasledovne: ⁴⁹

- Prenos osobne identifikovateľných informácií, ktorý vyvoláva obavy o súkromie, je stredobodom väčšiny diskusií o tokoch dát. Kultúry sa líšia v postojoch k súkromiu a ochrane osobných dát, a preto sa líšia aj predpisy.
- Niektoré mechanizmy úpravy toku dát sú navrhnuté tak, aby vyhovovali špecifickým regulačným cieľom, ako je poskytovanie prístupu k informáciám z dôvodov auditu. V tomto ohľade možno nariadenia o ukladaní dát považovať za online ekvivalent dlhotrvajúcej praxe offline, ktorá zabezpečuje, aby boli informácie pre orgány ľahko dostupné. Tieto ukazovatele môžu byť špecifické pre daný sektor, odrážať špecifické právne potreby a zameriavať sa na špecializované dáta, ako sú firemné účty, telekomunikácie alebo finančné dáta.
- Ďalšie opatrenia súvisia s národnou bezpečnosťou, ako je ochrana citlivých informácií alebo možnosť národných bezpečnostných služieb pristupovať k dátam a kontrolovať ich.
- Ďalšie dôvody na úpravu toku dát alebo nariadenie ich lokálneho uchovávanía môžu byť motivované túžbou použiť súbor dát na povzbudenie alebo pomoc pri rozvoji domácej kapacity v digitálne náročných sektoroch, čo je druh digitálnej priemyselnej politiky. To môže odrážať názor, že dáta sú zdrojom, ktorý je potrebné sprístupniť predovšetkým národným výrobcom alebo dodávateľom. Tieto prístupy môžu byť špecifické pre daný sektor alebo sa môžu vzťahovať na celý rad dát.⁵⁰

Niektoré krajiny uplatňujú legislatívne obmedzenia prenosu dát, aby tieto ciele dosiahli. Konečný výsledok je však vždy škodlivý pre globálny obchod a hospodársky

---

https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:51c9c47e-985c-11e7-b92d-01aa75ed71a1.0001.02/DOC_1&format=PDF

⁴⁹CORY, Nigel. *Cross-Border Data Flows: Where Are the Barriers, and What Do They Cost?* [elektronický zdroj]. 1. vyd. Washington D.C. [2017], online. s. 3. [cit. 2022-14-04] Dostupné na: <https://www2.itif.org/2017-cross-border-data-flows.pdf>

⁵⁰ORGANISATION FOR ECONOMIC CO-OPERATION AND DEVELOPMENT. *Trade and cross-border data flows*. [elektronický zdroj]. 1. vyd. Paríž. [2018], online. s. 14. [cit. 2022-14-04] Dostupné na: [https://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?cote=TAD/TC/WP\(2018\)19/FINAL&docLanguage=En](https://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?cote=TAD/TC/WP(2018)19/FINAL&docLanguage=En)

pokrok, ako aj hospodárstvo hostiteľskej krajiny.⁵¹ Existujú ale racionálne dôvody pre obmedzovanie cezhraničnému toku dát. Napríklad národná bezpečnosť je spoločnou hybnou silou obmedzení umiestňovania dát uložených členskými štátmi a často sa používa pre národnú bezpečnosť, národnú suverenitu a bezpečnosť ako úlohu verejnej politiky alebo ako ochranu súkromných záujmov.⁵²

Podľa štúdie pripravenej pre EK o cezhraničnom toku dát v rámci Jednotného Digitálneho Trhu z roku 2016, autori identifikovali lokalizačné reštrikcie na národných úrovniach členských štátov EÚ ešte pred prijatím všeobecného nariadenia o ochrane dát a nariadenia o voľnom pohybe neosobných dát. V rámci určitých členských štátov EÚ bol rozsah lokalizačných reštrikcií najmä v regulácií cezhraničného prenosu dát a upozorňovacej požiadavky pre miestne verejné inštitúcie. Regulácie platili len pri špecifickom type informácií. Najprísnejšie formálne obmedzenia boli tie, ktoré boli odôvodnené národným záujmom. Obmedzenia sa vzťahovali na dáta týkajúce sa národnej bezpečnosti a obrany, ktoré sú mimo kompetencie EÚ, ale aj na určité typy ekonomických dát. Podľa EK ale vzniká nebezpečenstvo v prípadoch kedy sa vyvíjajú štandardy, aké dáta môžu byť zaradené do kategórie národných záujmov.⁵³

Poznáme aj nelegislatívne obmedzenia cezhraničného prenosu dát resp. obmedzeniach ktoré neprijali národne ekonomiky. EK vo svojom posúdení vplyvu o návrhu pre reguláciu toku neosobných dát pomenúva obdobnú prekážku ako „Uzamknutie predajcu“. Opatrenia poskytovateľov cloudových služieb niekedy predstavujú formu obmedzení lokalizácie dát uložených súkromným sektorom, pričom sa konkrétnejšie zameriavajú na mobilitu dát v rámci systémov IT namiesto mobility dát cez hranice v EÚ. Tento problém sa vyskytuje, keď sa používatelia služieb ukladania alebo spracovania dát pokúšajú zmeniť poskytovateľa cloudových služieb. Prechod cloudu môže viesť k zamedzujúcim nákladom pre zákazníkov cloudu a to najmä malé a stredné podniky (ďalej MSP). Zamedzujúce náklady zahŕňajú náklady na prenos dát a licenčné poplatky, náklady

---

⁵¹CORY, Nigel. *Cross-Border Data Flows: Where Are the Barriers, and What Do They Cost?* [elektronický zdroj]. 1. vyd. Washington D.C. [2017], online. s. 3. [cit. 2022-14-04] Dostupné na: <https://www2.itif.org/2017-cross-border-data-flows.pdf>

⁵²GODEL, Moritz – JOSHI, Alexander – BOND, Robert – MANUEL CABELLO, José- FERNANDEZ, Daniel. *Facilitating cross border data flow in the Digital Single Market: FINAL REPORT* [elektronický zdroj]. Brusel: 2017. s. 37. Dostupné na: http://ec.europa.eu/newsroom/document.cfm?doc_id=41185

⁵³Ibid, s. 6.

na prestoje a potrebu súbežných služieb počas prechodného obdobia, ako aj náklady na používanie siete.⁵⁴

Formálne reštrikcie sú, podľa štúdie o cezhraničnom toku dát pripravenej pre EK v rámci Jednotného Digitálneho Trhu, minimálnou prekážkou v porovnaní s vnímaním, postojmi a zakoreneným správaním užívateľov dátových centier. Existuje aj rozšírená, hoci nie univerzálna preferencia ponechania dátových operácií na domácom trhu.⁵⁵

Z prieskumu OECD ktorú vykonali, aby odhalila niektoré obavy podnikov z problémov súvisiacich s dátami, vyplýva že prevažná väčšina podnikov (viac ako 99%) považovala ochranu súkromia za kľúčovú súčasť udržiavania dôvery spotrebiteľov. Napriek tomu 78% odpovedajúcich spoločností vyjadrilo obavy z nových nariadení o údajoch. To naznačuje, že napriek spoločnej túžbe chrániť súkromie spotrebiteľov sa spochybňuje spôsob, akým v súčasnosti vznikajúce prístupy riešia tento problém. Dotazník taktiež ukázal, že celkovo 50% firiem vníma, že osobné dáta predstavujú značné množstvo dát, s ktorými nakladajú. Hoci spoločnosti poskytujúce služby v sektoroch, ako sú telekomunikácie, informačné a komunikačné technológie (ďalej IKT), finančné a iné obchodné služby, vykazovali najväčšiu závislosť, mnohé priemyselné firmy tiež uviedli, že sa spoliehajú na osobné dáta.⁵⁶

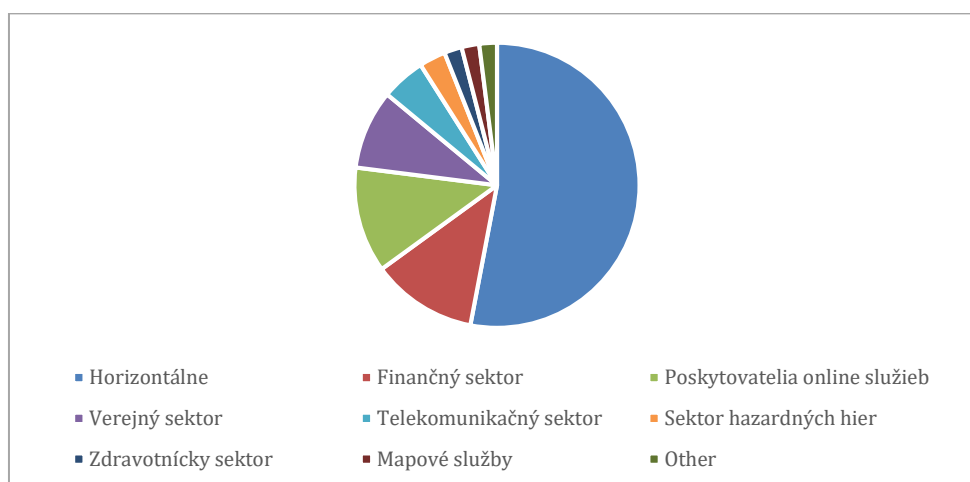
---

⁵⁴EURÓPSKA KOMISIA. *Commission staff working document impact assessment, : Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on a framework for the free flow of non-personal data in the European Union* [elektronický zdroj] Brusel: 13.9.2017 s. 6. Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:51c9c47e-985c-11e7-b92d-01aa75ed71a1.0001.02/DOC_1&format=PDF

⁵⁵GODEL, Moritz – JOSHI, Alexander – BOND, Robert – MANUEL CABELLO, José- FERNANDEZ, Daniel. *Facilitating cross border data flow in the Digital Single Market: FINAL REPORT* [elektronický zdroj]. Brusel: 2017. s. 12. Dostupné na: http://ec.europa.eu/newsroom/document.cfm?doc_id=41185

⁵⁶ORGANISATION FOR ECONOMIC CO-OPERATION AND DEVELOPMENT. *Trade and cross-border data flows*. [elektronický zdroj]. 1. vyd. Paríž. [2018], online. s. 36. [cit. 2022-14-04] Dostupné na: [https://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?cote=TAD/TC/WP\(2018\)19/FINAL&docLanguage=En](https://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?cote=TAD/TC/WP(2018)19/FINAL&docLanguage=En)

Graf č. 2: Sektorové pokrytie obmedzení cezhraničných tokov dát (1960 – 2017)

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa ECIPE. Restrictions on Cross-Border data flows: a taxonomy, [online]. 2017. Dostupné na: <https://ecipe.org/wp-content/uploads/2017/11/Restrictions-on-cross-border-data-flows-a-taxonomy-final1.pdf>

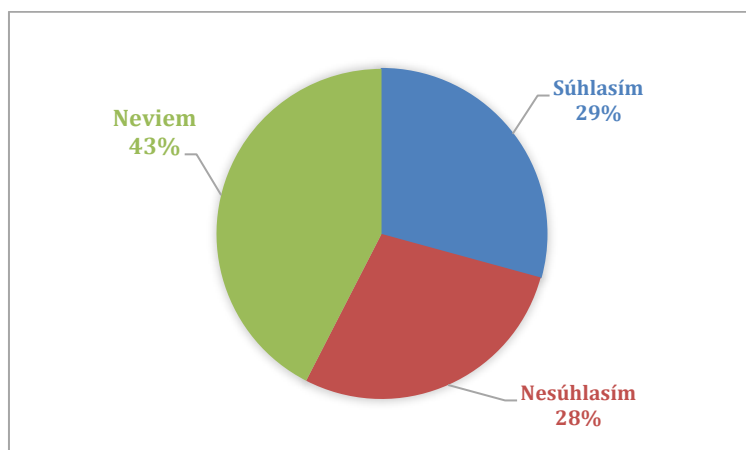
Zatiaľ čo väčšina opatrení obmedzujúcich cezhraničný tok dát je horizontálna (53 %), približne polovica opatrení je sektorovo špecifická a je zameraná najmä na finančný sektor, poskytovateľov online služieb, verejný sektor, telekomunikačný sektor, sektor hazardných hier, zdravotníctvo resp. mapové služby. Dáta odhaľujú, že zákazy prenosu dát a požiadavky na miestne ukladanie majú tendenciu byť špecifické pre daný sektor, zatiaľ čo režimy podmieneného toku majú tendenciu byť horizontálne, keďže sa väčšinou vzťahujú na osobné dáta vo všetkých sektoroch.⁵⁷

V grafe nižšie sú zobrazené výsledky dotazníka, vykonané LE Europe, na otázku či užívatelia uprednostňujú, aby sa dáta generované a používané ich spoločnosťou spracovávali a uchovávali v krajine, v ktorej ich momentálne uchováva, a nie v inej členskej krajine EÚ.⁵⁸

⁵⁷FERRACANE, Martina. ECIPE WORKING PAPER: Restrictions on Cross-Border data flows: a taxonomy [elektronický zdroj]. Hamburg: 2017. s. 9. Dostupné na: <https://ecipe.org/wp-content/uploads/2017/11/Restrictions-on-cross-border-data-flows-a-taxonomy-final1.pdf>

⁵⁸GODEL, Moritz – JOSHI, Alexander – BOND, Robert – MANUEL CABELLO, José- FERNANDEZ, Daniel. Facilitating cross border data flow in the Digital Single Market: FINAL REPORT [elektronický zdroj]. Brusel: 2017. s. 12. Dostupné na: http://ec.europa.eu/newsroom/document.cfm?doc_id=41185

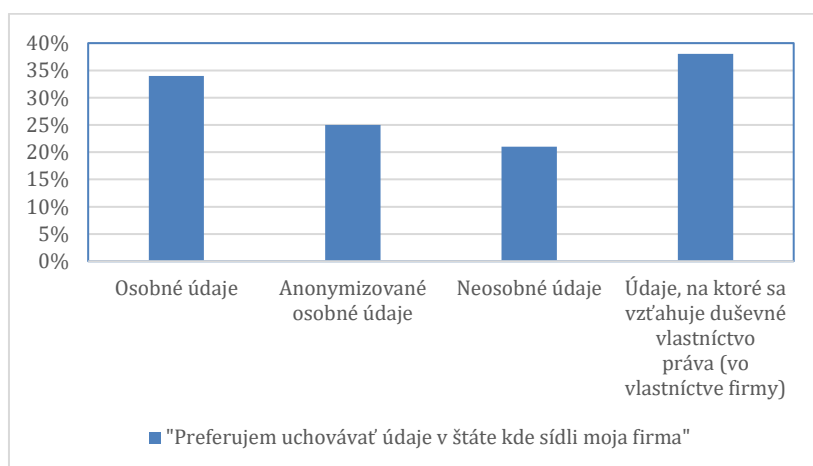
Graf č. 3: „Uprednostňujem, aby sa dáta generované/používané mojou firmou spracúvali/uchovávali v krajinách, v ktorých ich momentálne uchovávam, a nie v inej členskej krajine EÚ“

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa LE Europe. Facilitating cross border data flow in the Digital Single Market: FINAL REPORT [online]. 2017. Dostupné na: http://ec.europa.eu/newsroom/document.cfm?doc_id=41185

34 % respondentov buď súhlasilo alebo rozhodne súhlasilo s tým, že uprednostňujú, aby sa ich osobné dáta spracúvali/uchovávali v ich domovskej krajine, približne 25 % a 21 % tak urobilo v prípade anonymizovaných osobných dát a neosobných dát a 38 % tak urobilo pre dáta, na ktoré sa vzťahujú práva duševného vlastníctva.⁵⁹

Graf č. 4: „Preferujem uchovávať dáta v štáte kde sídli moja firma“

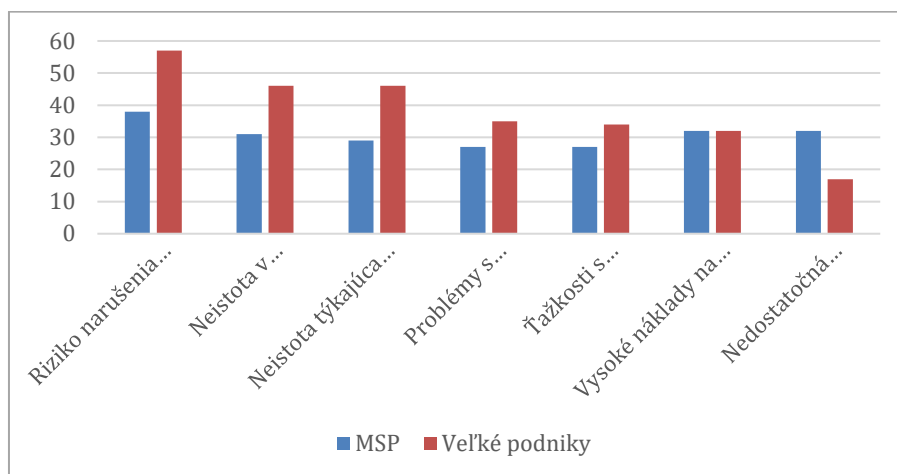

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa LE Europe. Facilitating cross border data flow in the Digital Single Market: FINAL REPORT [online]. 2017. Dostupné na: http://ec.europa.eu/newsroom/document.cfm?doc_id=41185

⁵⁹GODEL, Moritz – JOSHI, Alexander – BOND, Robert – MANUEL CABELLO, José- FERNANDEZ, Daniel. Facilitating cross border data flow in the Digital Single Market: FINAL REPORT [elektronický zdroj]. Brusel: 2017. s. 13. Dostupné na: http://ec.europa.eu/newsroom/document.cfm?doc_id=41185

Ďalej sa autori prieskumu dozvedeli, že neistota v súvislosti s umiestnením dát a právna situácia, ktorou sa umiestnenie dát riadi, sú dva z kľúčových problémov, ktoré obmedzujú využívanie služieb cloud computingu podnikmi.⁶⁰

Graf č. 5: Faktory, ktoré obmedzujú podniky vo využívaní služieb cloud computingu, podľa veľkostnej triedy, EÚ28

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa LE Europe. Facilitating cross border data flow in the Digital Single Market: FINAL REPORT [online]. 2017. Dostupné na: http://ec.europa.eu/newsroom/document.cfm?doc_id=41185

Na poslednom grafe môžeme pozorovať že napriek rozsiahlej neistote platných zákonov, je väčší problém s dôverou o bezpečnosť dát. Bezpečnostné hrozby sú hlavným problémom, pretože si podniky uvedomujú priepasť medzi tým, čo tvrdia poskytovatelia služieb a tým, čo chcú/získavajú zákazníci.⁶¹ Mnohé podniky nechcú uložiť svoje kritické dáta a aplikácie do cloudu z dôvodu úniku dát, ktorý môže viesť k riziku dôvernosti a ochrany osobných dát, nekontrolovanému prístupu k hosťovaným dátam, cloudovým službám, problémom s dostupnosťou dát, riziku narušenia integrity dát a nedostatku účinnej ochrany dát pri tranzite.⁶² Na dodávateľov cloudových služieb je neustále vyvíjaný tlak, aby

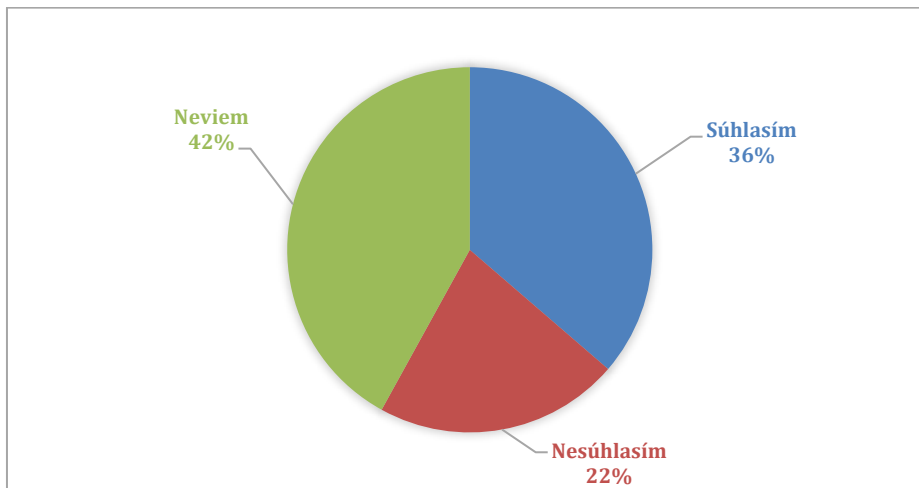
⁶⁰GODEL, Moritz – JOSHI, Alexander – BOND, Robert – MANUEL CABELLO, José- FERNANDEZ, Daniel. Facilitating cross border data flow in the Digital Single Market: FINAL REPORT [elektronický zdroj]. Brusel: 2017. s. 25. Dostupné na: http://ec.europa.eu/newsroom/document.cfm?doc_id=41185

⁶¹QASIM, Huda Mohammed – ABU-SHANAB, Emad. *Cloud Computing Risks & Business Adoption*. [elektronický zdroj]. 1. vyd. Qatar. [2014], online. s. 55. [cit. 2022-14-04] Dostupné na: https://www.researchgate.net/publication/264977131_Cloud_Computing_Risks_Business_Adoption

⁶²ABIOYE, Temitope Elizabeth – AROGUNDADE, Oluwasefunmi Tale – MISRA, Sanjay – ADESEMOWO, Kayode – DAMAŠEVIČIUS, Robertas. *Cloud-Based Business Process Security Risk Management: A Systematic Review, Taxonomy, and Future Directions* [elektronický zdroj]. 1. vyd. Basel. [2021], online. s. 13. [cit. 2022-14-04] Dostupné na: https://www.researchgate.net/publication/356564786_Cloud-

poskytovali lepšiu ochranu informačným aktívam svojich klientov a na kľúčových hráčov v odvetví, aby v tejto oblasti prišli s bezpečnostnými štandardmi.⁶³ Z dotazníka vypracovaného LE Europe je navyše zrejmé, že užívatelia majú vyššiu dôveru k ochrane svojich dát ak sú uchovávané a spracované na území, kde boli vytvorené.⁶⁴

Graf č. 6: „Mám väčšiu dôveru v bezpečnosť mojich dát, ak sa uchovávajú/spracúvajú v krajinách, kde sa to momentálne deje“

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa LE Europe. Facilitating cross border data flow in the Digital Single Market: FINAL REPORT [online]. 2017. Dostupné na: http://ec.europa.eu/newsroom/document.cfm?doc_id=41185

Bezpečnosť dát v cloud computingu sa zvyčajne dosahuje prostredníctvom mnohostranného prístupu, ako je fyzická bezpečnosť, brány firewall, systémy detekcie narušenia, monitorovanie, metriky a protokoly, šifrovanie, správa dát. Tie sa rozprestierajú naprieč viacerými vrstvami, prostredníctvom ktorých sa dáta zhromažďujú, ukladajú, sprístupňujú, kontrolujú atď. Možnosť narušenia dát môže nastať na ktorejkoľvek z týchto vrstiev. Poskytovatelia služieb cloud computingu preto museli zabezpečiť, aby sa kontroly a súlad s GDPR uplatňovali pri každom možnom kroku, pre zabezpečenie a udržanie dôvery podnikov a ich zákazníkov. Dôležitým faktorom, ktorý je potrebné zvážiť, bolo aj vytváranie

---

Based_Business_Process_Security_Risk_Management_A_Systematic_Review_Taxonomy_and_Future_Directions

⁶³QASIM, Huda Mohammed – ABU-SHANAB, Emad. *Cloud Computing Risks & Business Adoption*. [elektronický zdroj]. 1. vyd. Qatar. [2014], online. s. 5. [cit. 2022-14-04] Dostupné na: https://www.researchgate.net/publication/264977131_Cloud_Computing_Risks_Business_Adoption

⁶⁴GODEL, Moritz – JOSHI, Alexander – BOND, Robert – MANUEL CABELLO, José- FERNANDEZ, Daniel. Facilitating cross border data flow in the Digital Single Market: FINAL REPORT [elektronický zdroj]. Brusel: 2017. s. 13. Dostupné na: http://ec.europa.eu/newsroom/document.cfm?doc_id=41185

povedomia zamestnancov o dôležitosti ochrany osobných dát, pretože k porušeniam niekedy došlo aj v dôsledku nedostatočnej schopnosti identifikovať osobné dáta.⁶⁵

Podľa ďalších zistení v štúdií vykonanou spoločnosťou LE Europe, bol v nákladoch na postavenie nových dátových centier medzi vysoko nákladovými európskymi lokalitami a tými nízko nákladovými až 120%-ný rozdiel. Operatívne náklady sa tiež značne líšili v závislosti od lokality. Efektívnosť využitia energie dátového centra môže byť znížená umiestnením v relatívne chladnom regióne (napríklad severná Európa). Ceny elektriny sú tiež kľúčovým determinantom nákladov na dátové centrá a v jednotlivých krajinách EÚ sa značne líšia. Napriek tomu boli dátové centra, stavané veľkými cloudovými poskytovateľmi, vo vysoko nákladových lokalizáciách. Spoločnosti ako Google alebo IBM tak odpovedali na preferencie svojich zákazníkov. Spoločnosť IBM odôvodňovala otvorenie svojho dátového centra v Paríži, v Amsterdame a Chessingtone v roku 2014 preferenciou zákazníkov napriek tomu, že ide o relatívne vysoko nákladové polohy. Zákazníci, podľa nich, preferujú ukladanie dát v rámci ich domovskej krajiny.⁶⁶

Poslednou spomenutou prekážkou pri prenose dát do iných krajín EÚ, sú interné politiky jednotlivých spoločností prevádzkujúce dátové centrá. V tomto prípade je prekážkou akýkoľvek presun dát aj v rámci jednej členskej krajiny EÚ. Najmä v prípade, keď sa spoločnosť rozhodne vymeniť poskytovateľa cloudových služieb, čo je spojené s prenosom dát k inému poskytovateľovi. Výmena cloudového poskytovateľa môže viesť k tzv. zamedzujúcim nákladom, ktoré zahŕňajú náklady na prenos dát a licenčné poplatky, náklady na preстоje a potrebu súbežných služieb počas prechodného obdobia, ako aj náklady na používanie siete. Celkové náklady môžu byť potenciálne veľmi vysoké, najmä pre MSP. Niektorí cloudoví zákazníci tiež nahlásili prípady, keď poskytovatelia cloudových služieb ponúkajú oveľa nižšie ceny pri importe dát do svojich vlastných systémov, ako keď ich musia exportovať do nového centra. V súlade s tým priťahujú zákazníkov tým, že ponúkajú nízke prahové hodnoty pre vstup, ale zablokujú ich tým, že predražujú prechod.⁶⁷

---

⁶⁵FILECLOUD. *How Will GDPR Affect Security in Cloud Computing?* [elektronický zdroj]. In: Filecloud BLOG . AUSTIN: Filecloud PUBLISHING, 2020, [cit. 2022-14-04] Dostupné na: https://www.filecloud.com/blog/2020/07/how-will-gdpr-affect-security-in-cloud-computing/#.Y1_uANpByM-

⁶⁶GODEL, Moritz – JOSHI, Alexander – BOND, Robert – MANUEL CABELLO, José- FERNANDEZ, Daniel. *Facilitating cross border data flow in the Digital Single Market: FINAL REPORT* [elektronický zdroj]. Brusel: 2017. s. 34. Dostupné na: http://ec.europa.eu/newsroom/document.cfm?doc_id=41185

⁶⁷EURÓPSKA KOMISIA. *Commission staff working document impact assessment, : Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on a framework for the free flow of non-personal data in the European Union* [elektronický zdroj] Brusel: 13.9.2017 s. 11. Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:51c9c47e-985c-11e7-b92d-01aa75ed71a1.0001.02/DOC_1&format=PDF

3.3 Dôsledky obmedzení cezhraničného prenosu dát

V tejto kapitole sa budeme zaoberať celkovému vplyvu pohybu dát medzi krajinami EÚ a celkovému vplyvu prenosu dát na hospodárstvo EÚ. Je preto nevyhnutné identifikovať druhy dátových tokov ktoré sa presúvajú cezhranične a tiež identifikovať sektory, ktoré najviac ovplyvňuje tok dát cezhranične. Pretože, zatiaľ čo využívanie informačných cezhraničných zdrojov je rozšírené, jednotlivé sektory sa líšia v miere ich využívania. Lokalizácia dát implicitne pôsobí ako ťarcha na cezhraničné toky dát a túto ťarchu budú neúmerne znášať niektoré sektory: hlavne tie, ktoré sa viac spoliehajú na cezhraničné toky dát. Toto bude mať nepriaznivý dôsledok na celkové hospodárstvo EÚ.⁶⁸

Podľa štúdie pripravenej organizáciou Digital Europe, ktorá skúmala hodnotu cezhraničného toku dát so zameraním na jednotlivé sektory, sa využil pre identifikáciu týchto sektorov a rozsah vplyvu odosielania a prijímania dát z členských štátov EÚ Index obmedzenosti obchodu so službami (IOOS). IOOS hodnotí krajiny hodnotením rôznych aspektov regulácii, ktoré ovplyvňujú cezhraničný obchod. Na základe skóre, ktoré jednotlivé sektory v tomto indexe získajú, bola vypočítaná približná celková hodnota cezhraničných transferov dát na jednotlivé sektory. V situácii, kedy by ekonomiky v rámci krajín EÚ naďalej sprísňovali legislatívne obmedzenia týkajúce sa toku dát cezhranične a dosiahli by maximálne skóre v IOOS, najviac postihnuté sektory by boli IT, médiá, telekomunikácie a kultúrne služby. Všetky tieto sektory by zaznamenali pokles exportovaných služieb o viac ako 10%. Celková hodnota zníženia exportu tovarov a služieb naprieč všetkými dotknutými sektormi by bol pokles o 116 miliárd EUR čo predstavuje pokles o 4%.⁶⁹

Cezhraničné nariadenia o osobných údajoch, v závislosti od ich rozsahu, obmedzení a požiadaviek na dodržiavanie predpisov, môžu ovplyvniť medzinárodný obchod, HDP a produktivitu spoločnosti.⁷⁰ Požiadavky na miestne ukladanie dát, ako napríklad pravidlá pre miestny obsah, môžu spôsobiť, že obchod a výroba budú presmerované na vnútroštátnych dodávateľov medziproduktov a služieb. Zatiaľ čo podniky poskytujúce dátové riešenia na domácom území môžu byť svedkami nárastu obchodnej činnosti v dôsledku zvýšeného

---

⁶⁸FRONTIER ECONOMICS. *THE VALUE OF CROSS-BORDER DATA FLOWS TO EUROPE: RISKS AND OPPORTUNITIES* [elektronický zdroj]. 1. vyd. Australia. [2021], online. s. 19. [cit. 2022-14-04] Dostupné na: https://www.digitaleurope.org/wp/wp-content/uploads/2021/06/Frontier-DIGITALEUROPE_The-value-of-cross-border-data-flows-to-Europe_Risks-and-opportunities.pdf

⁶⁹Ibid, s. 21.

⁷⁰EUROPEAN CENTRE FOR INTERNATIONAL POLITICAL ECONOMY. *The economic cost of restricting the cross-border flow of data*. [elektronický zdroj]. 1. vyd. Brusel. [2021], online. s. 28. [cit. 2022-14-04] Dostupné na: <https://www.kearney.com/documents/3677458/161343923/The+economic+costs+of+restricting+the+cross-border+flow+of+data.pdf/82370205-fa6b-b135-3f2b-b406c4d6159e?t=1625036783000>

miestneho dopytu po implementácii nariadení, očakáva sa, že tieto výhody budú prínosom len pre malú časť populácie firiem. Iné podniky môžu utrpieť stratu efektívnosti v dôsledku potreby domáceho obstarávania, v čase keď je zahraničné obstarávanie nákladovo efektívnejšie. V reakcii na dátové požiadavky môžu byť spoločnosti nútené premiestniť alebo reprodukovať kľúčové úlohy, ako sú doplnkové služby alebo zariadenia na správu dát, do konkrétnych krajín. Toto destabilizuje centralizované obchodné riešenia, čo môže mať za následok neefektívnosť v dôsledku straty perspektívy z rozsahu.⁷¹

Pri platných obmedzeniach o lokalizácii dát, by sa podnikom ktoré pôsobia cezhranične, zvýšili náklady, nakoľko by museli uchovávať a spracovávať dáta v rôznych členských štátoch EÚ. To má tiež za následok stratu rastového a inovačného potenciálu. Podľa hodnotenia vplyvu návrhu o voľnom pohybe neosobných dát Európskej Komisie, týmto problémom čelia najmä MSP, ktoré tvoria 60% európskeho HDP.⁷²

Neefektívnosť v sektore dátových centier je rovnako negatívnym dôsledkom prekážok mobility dát. V dôsledku zásahu na trhu, poskytovatelia cloudových služieb umiestňujú svoje dátové centrá v krajinách s významnými trhmi, kde platia obmedzenia na lokalizáciu dát. Ak by tieto obmedzenia neboli, aktéri by mohli zakladať svoje rozhodnutia na rôznych parametroch, ako sú ceny energie, ceny pozemkov alebo predpokladaná environmentálna stopa dátových centier v danej lokalite. Toto potom vedie priamo k strate prevádzkovej efektívnosti, čo je dôsledok spôsobený nízkou úrovňou prijatia cloudu v Európe a tiež nižšou úrovňou inovácie a efektívnosti týchto druhov služieb z dôvodu nedostatku voľnej hospodárskej súťaže na trhu. Výnimkou je, ak sa spoločnosť ktorá prevádzkuje cloudový computing rozhodne umiestniť svoje dátové centrá v krajine s vyššími operačnými nákladmi na základe preferencií ich zákazníkov. Čiastočná adopcia cloudových služieb je najmä výsledkom nedostatku dôvery z dôvodu obáv o bezpečnosť dát.⁷³

---

⁷¹CASALINI – LOPÉZ GONZÁLES. *Trade and Cross-Border Data Flows* [elektronický zdroj]. 1. vyd. Paríž. [2019], online. s. 14. [cit. 2022-14-04] Dostupné na: <https://www.sipotra.it/wp-content/uploads/2019/03/Trade-and-Cross-Border-Data-Flows.pdf>

⁷²EURÓPSKA KOMISIA. *Commission staff working document impact assessment, : Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on a framework for the free flow of non-personal data in the European Union* [elektronický zdroj] Brusel: 13.9.2017 s.11-12. Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:51c9c47e-985c-11e7-b92d-01aa75ed71a1.0001.02/DOC_1&format=PDF

⁷³EURÓPSKA KOMISIA. *Commission staff working document impact assessment, : Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on a framework for the free flow of non-personal data in the European Union* [elektronický zdroj] Brusel: 13.9.2017 s. 13. Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:51c9c47e-985c-11e7-b92d-01aa75ed71a1.0001.02/DOC_1&format=PDF

3.4 Prijatie Všeobecného nariadenia o ochrane dát

Všeobecné nariadenie EÚ o ochrane dát (alebo GDPR) nadobudlo účinnosť 25. mája 2018 a nahradilo základné kritériá pre spracovanie dát o ochrane osobných dát z roku 1995. GDPR je síce založené na mnohých hlavných konceptoch a princípoch smernice, obsahuje však významné aktualizácie na riešenie dôsledkov digitálneho veku a spôsobov, akými nové typy podnikania zhromažďujú, analyzujú a prenášajú dáta spotrebiteľov a občanov. GDPR vyžaduje, aby členské štáty, orgány na ochranu dát, Európsky výbor pre ochranu dát a Európska komisia podporovali rozvoj certifikačných postupov ochrany dát.⁷⁴

Cieľom procesov certifikácie ochrany dát je pomôcť pri preukazovaní súladu s GDPR. Jednotlivci majú teraz právomoc požadovať, aby spoločnosti odhalili alebo vymazali ich osobné dáta, ktorými disponujú. Pre regulátorov GDPR obsahuje ustanovenia, ktoré stanovujú, že zákony na ochranu dát budú rovnaké vo všetkých členských štátoch EÚ. To by malo podporiť partnerskú spoluprácu a vytvoriť harmonickejšie prostredie pre regulátorov, ktorí predtým pracovali nezávisle a museli prispôbiť samostatné opatrenia v každej jurisdikcii.⁷⁵

GDPR vyžaduje, aby podniky boli zodpovednejšie voči ľuďom, ktorých dáta zhromažďujú, a ukladá oveľa prísnejšie tresty tým, ktorí ich nedodržiavajú. Všetky podniky, ktoré narábajú s dátami občanov EÚ, či už majú sídlo v EÚ alebo mimo nej, musia dodržiavať GDPR. Akémukoľvek podniku, ktorý tak neurobí, môžu byť účtované pokuty až do výšky 20 miliónov EUR alebo 4 % z globálneho ročného obratu spoločnosti.⁷⁶ Sankcie tohto druhu majú silný potenciál motivovať správcov aby lepšie zabezpečili svoje dátové centrá a aby dostatočne zaškolili personál, ktorý s osobnými dátami disponuje resp. ich spracováva. Takéto opatrenie by malo zlepšiť dôveru vlastníkov osobných informácií o bezpečnosť ich osobných dát a zachovanie ich osobného súkromia.

GDPR navyše nariaďuje cloudovým službám upozorniť ich užívateľov v prípade, ak dôjde k narušeniu bezpečnosti na ich serveroch. Zmluva musí definovať udalosť narušenia bezpečnosti a stanoviť postup, ktorým poskytovateľ bez zbytočného odkladu informuje podnik o akomkoľvek narušení. Aj keď poskytovateľ cloudu zaznamená narušenie ochrany

---

⁷⁴CONSUMERS INTERNATIONAL. *The state of data protection rules around the world: A briefing for consumers organization* [elektronický zdroj], Wales: 2021 s. 1 Dostupné na: <https://www.consumersinternational.org/media/155133/gdpr-briefing.pdf>

⁷⁵Ibid, s. 1.

⁷⁶Ibid, s. 1

dát, ktoré sa týka viacerých zákazníkov, užívateľ by mal riešiť celkové narušenie s podporou poskytovateľa.⁷⁷

GDPR stanovuje, že dáta prenášané mimo EÚ musí prijímajúca krajina primerane chrániť. Znamená to, že krajina musí spĺňať určité bezpečnostné požiadavky, aby splnila pravidlá EÚ. Ostatné krajiny obchodujúce s EÚ so službami alebo produktmi budú v dôsledku tohto pravidla čeliť novým prekážkam. Cezhraničná výmena dát umožnila spotrebiteľom prístup k tovarom a službám z celého sveta. Technologické služby ako cloud computing, ktoré môžu byť hostované v zahraničí, pomáhajú malým a stredným podnikom.⁷⁸

Vlády však zakazujú alebo kladú podmienky na zahraničné prevody kvôli citlivej povahe osobných dát. GDPR ukladá dve požiadavky: po prvé, každá organizácia spravujúca osobné dáta musí byť v súlade s GDPR. Po druhé, krajina, do ktorej sa dáta prenášajú, musí mať zavedené vhodné opatrenia na ochranu dát. Tieto zákony sa vzťahujú na prenos dát verejným subjektom na účely dopytovania, uzatváranie zmlúv/najímanie zahraničných poskytovateľov služieb a iné úkony, ktoré môžu prenášať osobné dáta obyvateľov EÚ do iných krajín. Tieto požiadavky môžu mať jeden z dvoch dôsledkov. Na začiatok by to mohlo rozšíriť nariadenia o ochrane dát v iných krajinách. Po druhé, má potenciál znížiť cezhraničné toky dát a obchod s produktmi a službami. Od implementácie GDPR v roku 2016 boli zákony o ochrane súkromia iných krajín často ovplyvnené princípmi GDPR alebo metódami presadzovania. HDP EÚ sa znižuje v dôsledku prerušenia cezhraničného obchodu. GDPR by malo negatívny vplyv od -0,8 do -1,3%. V dátovo náročných odvetviach majú prísnejšie pravidlá negatívny vplyv na ekonomickú výkonnosť firmy. Domáce obmedzenia majú väčší negatívny vplyv ako cezhraničné predpisy. Vznikajúca zahraničná obchodná politika EÚ však môže minimalizovať účinky jej regulácie.⁷⁹

---

⁷⁷TOLSMA, Alex. *GDPR and the impact on cloud computing* [elektronický zdroj]. In: Deloitte . Holandsko: Deloitte BLOG, 2020, [cit. 2022-14-04] Dostupné na: <https://www2.deloitte.com/nl/nl/pages/risk/articles/cyber-security-privacy-gdpr-update-the-impact-on-cloud-computing.html>

⁷⁸TOLSMA, Alex. *GDPR and the impact on cloud computing* [elektronický zdroj]. In: Deloitte . Holandsko: Deloitte BLOG, 2020, [cit. 2022-14-04] Dostupné na: <https://www2.deloitte.com/nl/nl/pages/risk/articles/cyber-security-privacy-gdpr-update-the-impact-on-cloud-computing.html>

⁷⁹PRASAD, Aryamala – PÉREZ, Daniel R. *The Effects of GDPR on the Digital Economy: Evidence from the Literature* [elektronický zdroj]. 1. vyd. George Washington University. [2020], online. s. 11. [cit. 2022-14-04] Dostupné na: <https://www.koreascience.or.kr/article/JAKO202028662596252.pdf>

3.5 Prijatie nariadenia EÚ o voľnom pohybe neosobných dát

Legislatívny návrh na uľahčenie voľného toku neosobných dát bol jedným zo 16 hlavných aspektov plánu Komisie pre jednotný digitálny trh, ktorý bol zverejnený v roku 2015. V prvom rade Komisia uprednostnila možnosť ktorá dostala dve negatívne hodnotenia od výboru pre kontrolu regulácie, ktorý kritizoval množstvo nedostatkov, z ktorých 5 hlavných je nedostatok dôkazov na odôvodnenie vzniku nového práva na prenosnosť dát cloudových služieb a že dôkazy poukazujú na menej prísne možnosti. Komisia preto musela prijať miernejší legislatívny návrh, ktorý sa zameriava najmä na odstránenie obmedzení lokalizácie ukladania dát, pričom zatiaľ navrhuje samoregulačný prístup k aspektom prenosnosti teda sa jedná o regulačnú možnosť založenú na princípoch. Legislatívny zásah stanovil zásadu voľného toku dát vyžadujúcu od členských štátov, aby neukladali neoprávnené a neprimerané obmedzenia na lokalizáciu dát, a povinnosť informovať Komisiu o všetkých návrhoch aktov, ktorými sa zavádzajú nové požiadavky na lokalizáciu dát alebo menia existujúce. Ďalej požaduje od členských štátov, aby preskúmali existujúce požiadavky na lokalizáciu dát a oznámili Komisii všetky okolnosti, ktoré sú v súlade s návrhom a ktoré majú v úmysle zachovať. Členské štáty EÚ majú tiež povinnosť stanoviť zásadu práva na prístup k dátam, aj keď sú uložené v inom členskom štáte, pre príslušné orgány na účely regulačnej kontroly a zároveň stanoviť zásadu, že prenos dát by sa mal uľahčiť a že v tomto ohľade by sa používateľom mali poskytovať podrobné, jasné a transparentné informácie. Z posúdenia vplyvu vyhotovenou EK vyplynulo, že touto hybridnou možnosťou by sa zabezpečilo efektívne odstránenie existujúcich neodôvodnených obmedzení lokalizácie a zabránilo by sa budúcim obmedzeniam v dôsledku jasnejšej právnej zásady spojenej s preskúmaním, oznamovaním a transparentnosťou. Zároveň by sa posilnila právna istota a dôveru voči trhu. Zaťaženie verejných orgánov členských štátov by bolo mierne, pokiaľ ide o náklady na ľudské zdroje na udržanie jednotných kontaktných miest. Nariadenie EÚ o voľnom pohybe neosobných dát nadobudlo účinnosť 28. mája 2019.⁸⁰

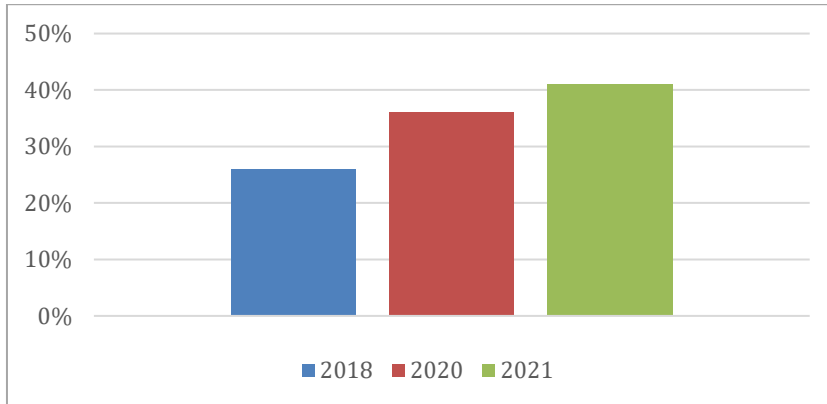
Celkový počet podnikov, ktoré začali využívať služby cloudového computingu sa medzi rokmi 2018 a 2021 zvýšili celkovo o 15%. Z uvedeného vyplýva, že využitie

---

⁸⁰EURÓPSKA KOMISIA. *Commission staff working document impact assessment, : Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on a framework for the free flow of non-personal data in the European Union* [elektronický zdroj] Brusel: 13.9.2017 s. 21. Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:51c9c47e-985c-11e7-b92d-01aa75ed71a1.0001.02/DOC_1&format=PDF

cloudových služieb je na vzostupnej úrovni. Dá sa predpokladať, že zvýšený záujem o tieto služby môže súvisieť aj s potrebou nadnárodnej výmeny dát v dôsledku prívetivejšej dátovej politiky.

Graf č. 7: Používanie cloud computingu podnikmi v EÚ

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Eurostat. Cloud computing - statistics on the use by enterprises [online]. 2021. Dostupné na:
https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Cloud_computing_-_statistics_on_the_use_by_enterprises

Záver

Cieľom práce je zhodnotiť prijaté opatrenia Európskou Úniou pri uplatňovaní piatej slobody jednotného trhu, so zreteľom na ekonomické dopady a bezpečnostnú politiku zainteresovaných strán členských štátov EÚ, v období od jej vzniku až po súčasnosť. Stručne sme identifikovali prijaté opatrenia na národných úrovniach vo vzťahu ku cezhraničnému toku dát a ich potenciálny dopad na užívateľov cloudových služieb. Využívanie cloudových služieb je hlavným aspektom pri pozorovaní cezhraničného toku dát. Naše zistenia ukazujú, že najväčšou prekážkou pri presúvaní dát do dátových centier cezhranične, sú bezpečnostné riziká a obavy užívateľov o možné napadnutie, resp. stratu alebo odcudzenie citlivých dát. Ďalšou prekážkou sú lokalizačné reštrikcie ktoré obmedzujú alebo úplne zamedzujú presun určitých typov dát za hranice členského štátu, ktorý tieto lokalizačné reštrikcie prijal. Všetky spomenuté prekážky majú negatívny vplyv na efektívnosť hospodárenia podnikov a najviac postihujú IT sektor, mediálny sektor, telekomunikačný sektor a sektor kultúrnych služieb. Ďalej sme zistili, že samotní spotrebitelia digitálnych produktov a služieb preferujú, aby ich osobné dáta boli uchovávané v ich domovskej krajine pretože sú na tieto informácie citlivejší vo vzťahu k lokalite ich umiestnenia a bezpečnosti pred stratou alebo ich odcudzením. Domnievajú sa, že takýmto spôsobom budú ich dáta viac chránené a zároveň budú mať k nim lepší prístup. Samotné podniky si uvedomujú citlivosť svojich zákazníkov k ochrane ich osobných dát a preto pri vyberaní lokalít dátových centier uprednostňujú preferované lokality zákazníkov pred lokalitami s menšími operačnými nákladmi. Navyše prijatie Všeobecného nariadenia o ochrane dát podporilo túto snahu o ochranu osobných dát a na ich identifikáciu sa kladie väčší dôraz, a to hlavne z dôvodu možného uvalenia prísnych sankcií a tiež z dôvodu nespĺňania podmienok uchovávania a spracovania dát v zmysle GDPR. V takom prípade môžeme hovoriť o väčšej slobode pohybu dát spoločného trhu, nakoľko samotní vlastníci osobných dát, resp. užívatelia, ktorých sa osobné dáta týkajú, majú k nim lepší prístup. V prípade neosobných dát zisťujeme, že ich pohyb v rámci EÚ by mal byť obmedzený len v prípadoch, kedy zasahuje do národnej bezpečnosti alebo tých, ktorých cezhraničný transfer je obmedzený legislatívnymi predpismi, prijatými pred nariadením EÚ o voľnom pohybe neosobných dát na úrovni členských štátov. EÚ naďalej kladie dôraz na odstraňovanie neoprávnených lokalizačných reštrikcií.

4 Zoznam použitej literatúry

1. EURÓPSKA KOMISIA. *Oznámenie komisie Európskemu parlamentu, rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a výboru regiónov: Stratégia pre jednotný digitálny trh v Európe* [elektronický zdroj] Brusel: 6.5.2015. 21 s. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:52015DC0192&from=EN>
2. EURÓPSKA KOMISIA. *Commission staff working document impact assessment, : Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on a framework for the free flow of non-personal data in the European Union* [elektronický zdroj] Brusel: 13.9.2017 65 s. Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:51c9c47e-985c-11e7-b92d-01aa75ed71a1.0001.02/DOC_1&format=PDF
3. CONSUMERS INTERNATIONAL. *The state of data protection rules around the world: A briefing for consumers organization* [elektronický zdroj], Wales: 2021 6 s. Dostupné na: <https://www.consumersinternational.org/media/155133/gdpr-briefing.pdf>
4. EURÓPSKA KOMISIA. *Communication from the commission to the European Parliament, The Council, The European Economic and Social Committee of the regions: A Digital Single Market Strategy for Europe* [elektronický zdroj] Brusel: 6.5.2015 20 s. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52015DC0192&from=EN>
5. FERRACANE, Martina. *ECIPE WORKING PAPER: Restrictions on Cross-Border data flows: a taxonomy* [elektronický zdroj]. Hamburg: 2017. 27 s. Dostupné na: <https://ecipe.org/wp-content/uploads/2017/11/Restrictions-on-cross-border-data-flows-a-taxonomy-final1.pdf>
6. GODEL, Moritz – JOSHI, Alexander – BOND, Robert – MANUEL CABELLO, José- FERMANDEZ, Daniel. *Facilitating cross border data flow in the Digital Single Market: FINAL REPORT* [elektronický zdroj]. Brusel: 2017. 71 s. Dostupné na: http://ec.europa.eu/newsroom/document.cfm?doc_id=41185
7. EURÓPSKA KOMISIA. *Oznámenie Komisie Európskemu Parlamentu, Rade, Európskemu Hospodárskemu a Sociálnemu Výboru a Výrobu Regiónov: „BUDOVANIE EURÓPSKEHO DÁTOVÉHO HOSPODÁRSTVA“* [elektronický zdroj]. Brusel: 2017. 19 s. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017DC0009&from=EN>
8. EURÓPSKA KOMISIA. *NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY o európskej správe dát: Akt o správe dát* [elektronický zdroj]. Brusel: 25.11.2020. 42 s. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020PC0767&from=EN>
9. CYMRU, Senedd –YMCHWILL, Y Gwasanaeth. *The EU Single Market* [elektronický zdroj]. 1. vyd. Waleský parlament[2020], online. 20 s. [cit. 2022-14-04] Dostupné na: <https://business.senedd.wales/documents/s104692/The%20EU%20Single%20Market%20-%20a%20paper%20from%20Dr%20Kathryn%20Wright%20-%2028%20August%202020.pdf>¹ EURÓPSKA
10. KOMISIA. *THE IMPACT AND EFFECTIVENESS THE SINGLE MARKET* [elektronický zdroj]. 1. vyd. Brusel [1996], online. 30 s [cit. 2022-14-04] Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:51996DC0520&from=SL>

11. PRASAD, Aryamala – PÉREZ, Daniel R. *The Effects of GDPR on the Digital Economy: Evidence from the Literature* [elektronický zdroj]. 1. vyd. George Washington University. [2020], online. 16 s. [cit. 2022-14-04] Dostupné na: <https://www.koreascience.or.kr/article/JAKO202028662596252.pdf>
12. TOLSMA, Alex. *GDPR and the impact on cloud computing* [elektronický zdroj]. In: Deloitte . Holandsko: Deloitte BLOG, 2020, 1s. [cit. 2022-14-04] Dostupné na: <https://www2.deloitte.com/nl/nl/pages/risk/articles/cyber-security-privacy-gdpr-update-the-impact-on-cloud-computing.html>
13. CONSUMERS INTERNATIONAL. *The state of data protection rules around the world: A briefing for consumers organization* [elektronický zdroj], Wales: 2021 6 s. Dostupné na:
14. CASALINI – LOPÉZ GONZÁLES. *Trade and Cross-Border Data Flows* [elektronický zdroj]. 1. vyd. Paříž. [2019], online. 41 s. [cit. 2022-14-04] Dostupné na: <https://www.sipotra.it/wp-content/uploads/2019/03/Trade-and-Cross-Border-Data-Flows.pdf>
15. EUROPEAN CENTRE FOR INTERNATIONAL POLITICAL ECONOMY. *The economic cost of restricting the cross-border flow of data.* [elektronický zdroj]. 1. vyd. Brusel. [2021], online. 86 s. [cit. 2022-14-04] Dostupné na: <https://www.kearney.com/documents/3677458/161343923/The+economic+costs+of+restricting+the+cross-border+flow+of+data.pdf/82370205-fa6b-b135-3f2b-b406c4d6159e?t=1625036783000>
16. FRONTIER ECONOMICS. *THE VALUE OF CROSS-BORDER DATA FLOWS TO EUROPE: RISKS AND OPPORTUNITIES* [elektronický zdroj]. 1. vyd. Australia. [2021], online. 49 s. [cit. 2022-14-04] Dostupné na: https://www.digitaleurope.org/wp/wp-content/uploads/2021/06/Frontier-DIGITALEUROPE_The-value-of-cross-border-data-flows-to-Europe_Risks-and-opportunities.pdf
17. ¹ FILECLOUD. *How Will GDPR Affect Security in Cloud Computing?* [elektronický zdroj]. In: Filecloud BLOG . AUSTIN: Filecloud PUBLISHING, 2020, 1s. [cit. 2022-14-04] Dostupné na: https://www.filecloud.com/blog/2020/07/how-will-gdpr-affect-security-in-cloud-computing/#.Y1_uANpByM-
18. CORY, Nigel. *Cross-Border Data Flows: Where Are the Barriers, and What Do They Cost?* [elektronický zdroj]. 1. vyd. Washington D.C. [2017], online. 42 s [cit. 2022-14-04] Dostupné na: <https://www2.itif.org/2017-cross-border-data-flows.pdf>
19. ABIOYE, Temitope Elizabeth – AROGUNDADE, Oluwasefunmi Tale – MISRA, Sanjay – ADESEMOWO, Kayode – DAMAŠEVIČIUS, Robertas. *Cloud-Based Business Process Security Risk Management: A Systematic Review, Taxonomy, and Future Directions* [elektronický zdroj]. 1. vyd. Basel. [2021], online. 28 s. [cit. 2022-14-04] Dostupné na: https://www.researchgate.net/publication/356564786_Cloud-Based_Business_Process_Security_Risk_Management_A_Systematic_Review_Taxonomy_and_Future_Directions
20. QASIM, Huda Mohammed – ABU-SHANAB, Emad. *Cloud Computing Risks & Business Adoption.* . [elektronický zdroj]. 1. vyd. Qatar. [2014], online. 13 s. [cit. 2022-14-04] Dostupné na: https://www.researchgate.net/publication/264977131_Cloud_Computing_Risks_Business_Adoption
21. ORGANISATION FOR ECONOMIC CO-OPERATION AND DEVELOPMENT. *Trade and cross-border data flows.* [elektronický zdroj]. 1. vyd. Paříž. [2018], online. 43 s. [cit. 2022-14-04] Dostupné na:

- [https://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?cote=TAD/T C/WP\(2018\)19/FINAL&docLanguage=En](https://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?cote=TAD/T C/WP(2018)19/FINAL&docLanguage=En)
22. MARCUT, Mirela. *EU and Cyberspace - A Plea for the Fifth Freedom of Movement* [elektronický zdroj]. 1. vyd. Oradea. [2019], online. 17 s. [cit. 2022-14-04] Dostupné na: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3407441
  23. WORLD ECONOMIC FORUM. *A Roadmap for CrossBorder Data Flows: Future-Proofing Readiness and Cooperation in the New Data Economy* [elektronický zdroj]. 1. vyd. Geneva. [2020], online. 50 s. [cit. 2022-14-04] Dostupné na: https://www3.weforum.org/docs/WEF_A_Roadmap_for_Cross_Border_Data_Flows_2020.pdf
  24. THE NATIONAL BOARD OF TRADE. *Single Market, Four Freedoms, Sixteen Facts*. [elektronický zdroj]. 1. vyd. Švédsko [2015], online. 24 s [cit. 2022-14-04] Dostupné na: <https://www.kommerskollegium.se/globalassets/publikationer/rapporter/2016-och-aldre/publ-single-market-4-freedoms-16-facts.pdf>
  25. TOMIURA, Eiichi – ITO, Banri – KANG, Byeongwoo. Regulating cross-border data flows: Firm-level analysis from Japan [elektronický zdroj]. In: VOXEU Publishing. Londýn : Centre for Economic Policy Research, 2020, 9s. [cit. 2022-14-04] Dostupné na: <https://voxeu.org/article/regulating-cross-border-data-flows>
  26. THE MUNICIPALITY OF HÉVIZ. *THE FOUR FREEDOMS OF THE EUROPEAN UNION* [elektronický zdroj]. 1. vyd. Héviz [2017], online. 56 s [cit. 2022-14-04] Dostupné na: https://www.bos.rs/ei-eng/uploaded/EU3_ENG_webre_1.pdf
  27. ROGGENTHIEN, Sarah. The four freedoms of the European Union [elektronický zdroj]. In: GRIN Publishing. Mníchov: GRIN Verlag, 2014, 9s. [cit. 2022-14-04] Dostupné na: <https://www.grin.com/document/339299>
  28. CONGRESSIONAL RESEARCH SERVICE. *Digital Trade and U.S. Trade Policy* [elektronický zdroj]. 1. vyd. Washington D.C. [2021], online. 54 s [cit. 2022-14-04] Dostupné na: <https://sgp.fas.org/crs/misc/R44565.pdf>
  29. ECONOMICS AND STATISTICS ADMINISTRATION – NATIONAL TELECOMMUNICATION AND INFORMATION ADMINISTRATION. *Measuring the Value of Cross-Border Data Flows* [elektronický zdroj]. 1. vyd. USA. [2016], online. 57 s [cit. 2022-14-04] Dostupné na: https://www.ntia.doc.gov/files/ntia/publications/measuring_cross_border_data_flows.pdf
  30. MARINIELLO, Mario – SAPIR, André – TERZI, Alessio. *THE LONG ROAD TOWARDS THE EUROPEAN SINGLE MARKET*. [elektronický zdroj]. 1. vyd. Bruegel [2015], online 36 s. [cit. 2022-14-04] Dostupné na: https://www.bruegel.org/wp-content/uploads/imported/publications/WP_2015_01_final__160315.pdf
  31. EURÓPSKA KOMISIA. *THE IMPACT AND EFFECTIVENESS THE SINGLE MARKET* [elektronický zdroj]. 1. vyd. Brusel [1996], online. 30 s [cit. 2022-14-04] Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:51996DC0520&from=SL>
  32. GRIFFITH, Eric. *What Is Cloud Computing?* [online]. New York: Ziff Davis, 15.2.2022, roč. 1, č. 1, s. 1. ISSN 0888-8507. Dostupné na: <https://www.pcmag.com/how-to/what-is-cloud-computing>
  33. NATIONAL BOARD OF TRADE SWEDEN. *Data Flows: A Fifth Freedom for the Internal Market?*. [elektronický zdroj]. 1. vyd. Švédsko [2015], online. s. 8. [cit. 2022-14-04] Dostupné na:

<https://www.kommerskollegium.se/globalassets/publikationer/rapporter/2016/publ-data-flows.pdf>

34. Európska únia. *Sloboda pohybu a pobytu v EÚ*. [elektronický zdroj]. 1. vyd. Bruegel [2004], online s. 1. [cit. 2022-14-04] Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=LEGISSUM:133152>